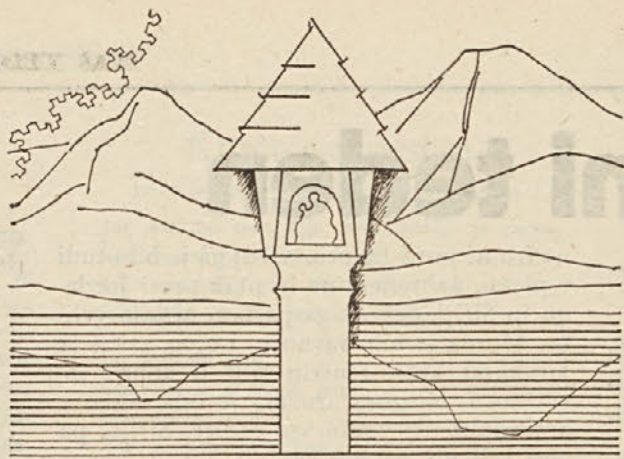

V imenu ljubezni

Moderni svet se nahaja v prevratu, revoluciji. Goreči zublji sovražstva na Daljnem in Bližnjem vzhodu, v Afriki in Ameriki, a še nikdar ni bila težnja po miru in bratstvu tako silna. Vsenaokrog hrušč in trušč modernih strojev v delavnicah, na cesti in v zraku in vendar še nikdar ni bilo toliko težnje po tihoti in počitku. Toliko raztresenega sovražstva med družinami, ljudstvi in kontinenti pa tolikanj želje po bratstvu in sporazumu. Toliko učenosti in znanosti v sodobnih ljudeh, a še nikdar toliko nejasnosti in negotovosti v velikih vprašanjih, čemu in zakaj svet in življenje. Toliko bogastva in potratnosti na eni in toliko lakote in bolezni na drugi strani. Moderni svet in njegovo življenje sta se stopnjevala do skrajnosti in vse pričakuje: in kaj prinese bodočnost?

Brez ali z operacijo

Odgovorni tajnik Zveze narodov U Tant je nedavno dejal: že smo v tretji svetovni vojni. Medtem se nešteti trudijo, da zajezijo pretečo nevarnost, ki grozi s poginom milijonov. Res je v svetu slutnja nečesa strašnega, ki bi utegnili priti nad ljudstva. Papež svari pred vojno, državniki iščejo izhodov. Morda imajo prav optimisti, ki verujejo zatrdno v mirno bodočnost, ki bo stopnjevala sence, padajoče na zemljo, in mirnim potom vodila narode v mir in blagostanje. Morda pa imajo prav črnogledi.

Blagovest ljubezni

»Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj; kakor sem jaz vas ljubil, se morate ljubiti med seboj.« Te besede je ponovila Cerkev na svojem koncilu za svojim ustanoviteljem. In je poudarila, da ni njena naloga gospodovanje in triumf, marveč služba svetu. Od njene službe ljudstvom zavisi velika bodočnost. Zanj je veliki nauk francoske, ruske in za tem nemške revolucije, da ni njena moč v tožbi nad preganjanji in zatiranji in še manj v grožnjah in pretenju, marveč v spoznanju, da izhaja njena prava sila iz zunanje nemoči in trpljenja, njena in sveta rešitev samo od križa. Izza koncila hoče biti Cerkev spet poudarjeno propovednica ljubezni, one čiste ljubezni, ki je osnova zdravega življenja in bitja poedincev in ljudstev.

Novi svet v znamenju ljubezni

V predarlskem Feldkirchu se je nedavno zbralo tisoče mož in žena, fantov in deklet, da v mogočni manifestaciji zaprisežejo ljubezni, ljubezni do bližnjega in ljubezni do Boga. Ni bilo razlike med njimi kljub jeziku in plemenom, le težnja po dejavni ljubezni in naj si je v dobri besedi žalostnim, v pomoči stiskanim in trpečim, v tolažbi slabim in zapuščenim. Po evropskem kontinentu se širi red ljubečih bratov, ki išče Boga v svojem bližnjem in ga priznava v dejavni ljubezni do njega. Po koncilu je jasno: kristjan je, kdor razdaja ljubezen. Vse drugo je prazna fraza in puhla laž. Kot bi neizmerni Duh razodel: Bog je neizmeren ljubezen in le, kdor ljubi, je božji. Ta ljubezen ni solzava čustvenost, marveč začudenja v odpovedi vsakršni sebičnosti in mehkužnosti. Ta ljubezen ni prazno besedičenje in želja zanj se ne odigrava zgolj v duhovnem, marveč tudi v odpovedi telesnemu udobju in užiku. Ni torej lahka ta ljubezen, marveč najprej stroga s samim seboj in tako radodarna in razkošna v dajanju drugim.

Mi v novo življenje

Tudi med nami je dosti zrahljanih vezi, razdrapanih skupnosti, natrganih občestev. Tudi med nami je dokaj sovražstva, sumničej, nezaupanj. Pa naj jih nakažemo v dru-

Spopadi med plemeni v Nigeriji

Po vesteh, ki so prišle v Lagos, so se v srednjezahodni pokrajini razvneli spopadi med pripadniki plemena Ibo in drugimi plemenskimi skupinami. Boje se, da se bodo ti spopadi razširili.

Vlada v Lagosu je že prej izdala ukaz, naj si vojska s podvojenimi silami prizadeva zavzeti Benin, glavno mesto srednjezahodne pokrajine. Vladni predstavnik govori zdaj o tej kampanji kot o »podtalni vojni«. Vlada v Lagosu pravi, da se je vodstvo srednjezahodne pokrajine razcepilo na pristaše ponovne združitve z Nigerijo, pristaše Biafre in tiste, ki so za pogajanja. Vodja državnega udara v tej pokrajini z dne 9. avgusta general Victor Banjo je, kakor kaže, pripadal zadnji skupini, a so ga nedavno odstavili. Na njegovo mesto je vlada Biafre, katere čete so nedavno zasedle srednjezahodno pokrajino, imenovala generala Alberta Okonkwa, pripadnika plemena Ibo, ki se je šolal v ZDA in je vstopil v vojsko šele pred 15 meseci.

Še vedno se nič ne ve o bivšem guvernerju srednjezahodne pokrajine Davidu Ejooru, ki si je prizadeval, da ta pokrajina ne bi bila pritegnjena v vojno z gene-

ralom Banjom, potem ko ga je zamenjal general Okonkwo. Ta je dal vedeti, da bo spoštoval pravice plemenskim voditeljem v srednjezahodni pokrajini, in je imenoval plemenskega voditelja v Beninu Akenzuja za šefa posvetovalnega organa, ki naj bi bil v pomoč upravnim oblastem.

Po nekaterih vesteh, ki so prispele v Lagos, pa so Akenzuja aretirali s še nekaterimi plemenskimi voditelji vred. Da bi bila vsa stvar še bolj zapletena, so v Lagosu ustanovili revolucionarni svet svobodnih državljanov srednjega zahoda, ki teži za tem, da bi vodil civilni odpor na srednjem zahodu.

Reuter poroča iz Londona, da je britanska vlada poklicala svojega poslanika v Lagosu Hunta na nujen posvet zastran položaja v Nigeriji. Ta posvet spravljajo v zvezo z dozdevnimi sovjetskimi dobavami orožja centralni nigerijski vladi v Lagosu. Agencija sodi, da nenadni poziv veleposlaniku Huntu, naj pride v London, priča o tem, da britanska vlada v skrbih spremlja notranje boje v Nigeriji. Veleposlanik Hunt je prispel v London v torek.

Italijani: Pometajte pred svojim pragom

Okoli 100 tovornih avtomobilov čaka od ponedeljka zvečer naprej na Brennerju, da bi jih odpravili naprej. Tujski promet je zaradi tega zelo oviran.

Italijanski časopis »Il Popolo« ostro napada Avstrijce zaradi avstrijskega verbalnega diplomatskega dopisa, ki so ga predali v ponedeljek Italijanom. Nadalje piše »Il Popolo« tudi o Slovencih na Korškem, ki se morajo boriti proti nacističnim organizacijam. Vse kaže, da hočejo Italijani reči: »Najprej pometaj pred svojim pragom, potem šele pred drugim!«

Letalski napad na položaje plačancev v Kongu

Po informacijah kongovske časopisne agencije so lovski bombniki kongovske nacionalne vojske v nedeljo bombardirali položaje belih plačancev v Bukavuju. V poročilu ni povedano, koliko letal je napadlo položaje belih plačancev in s kakšnim orožjem, niti kdo je pilotiral letala.

Iz Bruslja poročajo o sabotaži na železniški progi, ki povezuje kongovske rudnike bakra čez Zambijo in Angolo z atlantskim pristaniščem Lobito. Proga je razdejana pri kraju Bankuela. Poslovni krogi v Bruslju pravijo, da so to napravili borci angolskega osvobodilnega gibanja. Za popravilo proge bodo potrebovali teden dni.

Ljudje se odpovedujejo odlikovanjem

Judovski heroji druge svetovne vojne so v ponedeljek poslali nazaj okoli 2500 medalj in odlikovanj, ki so jih dobili od držav vzhodnega bloka, iz protesta proti proarabski politiki teh dežel: »Do zdaj smo bili ponosni na ta odlikovanja,« pravijo v deklaraciji izraelskih partizanov, borcev v getih in prejšnjih KZ-taboriščnikov, »a zdaj jih nečemo več nositi!« Odlikovanja, ki so jih dobili Judi zaradi pogumnega bojevanja proti nacistom v vzhodni Evropi, so neli v košarah k finskemu poslanstvu, ki zastopa interese vzhodnega bloka po prekinitvi diplomatskih stikov z Izraelci.

Jordanski begunci se vračajo

V petek so odprli na reki Jordan dva mostova, po katerih so se začeli vračati arabski begunci, ki so zbežali ob izraelsko-arabski vojni. Begunci so se začeli vračati ob 7. uri po krajevnem času. Gre po večini za prebivalce Samarije. Povratek je organiziral mednarodni Rdeči križ. Na sredi mostu je velika zastava Rdečega križa. V bližini je več ambulant Rdečega križa in povratnikom delijo pakete z živili. Ko prekorajo most, jih odvažajo z vojaškimi tovornjaki v njihove kraje, iz katerih so zbežali.

Do sedaj se je vrnilo na jordansko ozemlje, ki je pod izraelsko zasedbo, 250 družin.

Kakor je znano, so Izraelci določili rok 31. avgusta za povratek. Številnim Jordan-
cem, ki so zahtevali povratek, so Izraelci odrekli dovoljenje iz »varnostnih razlogov«. Rdeči križ je prejel 150.000 prošenj za povratek. V jordanskih krogih ugotavljajo, da znaša število beguncev nad 250.000.

Napetost na otoku Cipru

Na področju Pafosa vlada danes napetost po uboju nekega ciprskega Turka, ki so ga ubili včeraj pri mestu Limni. V enem tednu so na tem področju ubili nad deset ciprskih Grkov in Turkov. Položaj je napet tudi v grško-turški vasi Alaminosu, kjer sta bili včeraj dve eksploziji, pri katerih sta bila ranjena dva ciprska Turka. Švedske čete v sestavi sil ZN patrolirajo zdaj po vasi.

ROŽANSKI FANTJE

priredijo

v nedeljo, dne 27. avgusta ob pol 8. uri zvečer pri Tišlerju v št. Janžu v Rožu

KONCERT

narodnih in umetnih pesmi moškega zbora in dvojnega kvinteta fantov iz Sel, ter tamburaškega zbora Sveče - št. Janž.

Vabljeni

Spopadi na vzhodni Javi

Na vzhodni Javi je ponovno prišlo do spopadov, v katerih je bilo ranjenih več pristašev bivšega predsednika Sukarna. Kakor piše tamkajšnji časopis »Suluh Marzaen«, so v Gradukediri vojaki in protisukarnovski študentje strnili svoje sile proti članom indonezijske nacionalne stranke. Do spopada je prišlo, ko so študentje poskušali razstresti po mestu protisukarnovske letake. Vmečali so se v to tudi vojaki in pomagali študentom. Kakor navaja omenjeni časopis, so bili vojaki namerno poslani v to pokrajino, da bi oslabili vpliv, ki ga ima na tem območju indonezijska nacionalna stranka.

Spopadi v Mehiki

V nedeljo je prišlo v Acapulcu med nasprotujočimi si skupinami kmetov, včlanjenih v sindikatu pridelovalcev kokosovih orchov, do oboroženega spopada, pri čemer

žinah, vaseh, organizacijah, narodu. To so ostanki in pritiskline zahajajoče dobe, ki si je dopadala v samohvali in samodopadnju. Prevrat modernega zunanega sveta sega tudi do nas in nas sili v odločitev za lepšo bodočnost. Bratje in sestre ene rodne družine, ene vasi, ene doline, enega naroda, ene države, enega kontinenta in sveta, vsi samo otroci Očetovi — ne v prazni besedi in kričavi kretnji, marveč v tisti ljubezni, ki se je žrtvovala sama in je bila zato božja ljubezen. Bog je dejavna ljubezen in po Cerkvi smo vsi služabniki te ljubezni. Po tej ljubezni v novo življenje in lepšo bodočnost!

je bilo 32 oseb ubitih in kakih 100 ranjenih. Zdi se, da je vzrok spora nasprotovanje med predsednikom deželne zveze pridelovalcev Jesusom Floresom Guererosom in poslancem Cesarom Del Angelom, ki oporeka Jesusu vodstvo sindikata. Okrog tisoč oboroženih kmetov, ki jih je vodil Angel, je skušalo zasesti sedež zveze. Iz notranjosti so jim odgovorili in prišlo je do ostrega streljanja, med katerim so uporabljali tudi brzostrelke. Nastopila je policija in je napravila konec spopadu. Med ranjenci so tudi ženske in otroci. Policija je zaprla tudi predsednika sindikata Guereros, medtem ko je poslanec Cesar zbežal. Oblasti so zaprle 180 oseb.

Pripetljaj na korejski meji

AP poroča, da je v demilitarizirani coni, ki deli Severno od Južne Koreje prišlo v ponedeljek do boja, v katerem je padlo 6 južnokorejskih in 3 severnokorejski vojaki. To se je pripetilo zgodaj zjutraj, ko je neka južnokorejska četa v demilitarizirani coni zašla v zasedo, ki so jo postavile severnokorejske čete. Južnokorejsko enoto so zasuli z granatami in krogli iz avtomatičnega orožja. Južnokorejci, ki so kmalu dobili ojačanja, so odgovorili na streljanje. Boj je trajal dve uri. Med padlimi so trije južnokorejski oficirji, med njimi neki major. Pet južnokorejskih vojakov je bilo ranjenih. V Seulu trdijo, da je bil severnokorejski napad končno odbit in da so južnokorejci zaplenili nekaj orožja in vojaške opreme.

Politični teden

Po svetu . . .

POSLEDICE IZRAELSKÉ ZMAGE

Glavni predmet izraelske zmage ni morda v stanju na frontah, ki so pomaknjene daleč izven izraelske države, ampak v plenu, ki je izraelskim četam padel v roke.

To so predvsem velike zaloge neizrabljene orožja, ki so ga izraelske čete zaplenile na pohodu proti Egiptu. Izraelske čete so dobile v roke na stotine tankov, lahke artilerije, kamionov, oklopnih voz itd. Veliko tega materiala sploh še ni bilo v rabi. Radi zastarelosti Izraelu to orožje prav nič ne koristi, zato ga pa lahko spravi v denar s prodajami raznim gospodarsko zaostalim državam, ki jim manjka orožja. Kot kobilice so se vsuli v Tel Aviv razni trgovci z orožjem in skušajo kaj kupiti od Izraela in s pridom prodati svojim stalnim klientom. Cenijo, da bo Izrael lahko prodal toliko svojega plena, da bo pokrili velik del stroškov za svojo vojno proti arabskim sovražnikom. Kaj takega se v zgodovini ne primeri vsake kvatre!

Med plenom so Izraelci našli posebno dragocenost, ki se zanjo najbolj interesira Amerika: 6 kompletnih protiletalskih raket SA-2B, ki so baje hrbtnica ruske protiletalske obrambe. Kako so mogli Rusi dati tako skrivnostno orožje v roke ravno Egiptu, je prava uganka. Saj so morali vedeti, kako nezanesljivi zavezniki so Egipčani, kar se tiče vojaških skrivnosti.

na fronti proti Egiptu, nekaj ga je bilo tudi v plenu, nabranem na frontah proti Jordani in Siriji. Seveda ga pa tam ni bilo veliko. Morda je bilo ravno to razlog, zakaj je jordanski kralj Husein silil h koncu sovražnosti. Njegova armada je bila lahko v nevarnosti, da zgubi vse orožje. Sirijci pa niso bili nič na boljšem.

Usoda ruskega orožja v arabskih rokah bo seveda imela daljnosežne mednarodne posledice. Vsaka država si bo od sedaj naprej bolj podrobno ogledala vrednost svojih zveznikov in po tem tudi merila kakovost orožja, ki ga jim bo odstopila. Merilo bo zelo strogo. Vsaka velika država ne more namreč že danes zanesljivo vedeti, da del njenega orožja ne bo prišel vsaj na vpogled tudi njenemu nasprotniku. V arabskem sporu je Amerika zvedela za marsikatero skrivnost ruskega orožja, zato se pa lahko pripeti, da bo Moskva kdaj zvedela po podobni poti tudi o skrivnostih ameriškega oboroževanja.

Rusija pošilja sedaj zopet nekaj orožja arabskim državam, posebno Egiptu. Goto vo se to orožje ne odlikuje po kakovosti, saj mora Kremelj računati, da bo tudi to in tako orožje padlo v roke Izraelcem in s tem svobodnemu svetu. Zato sedanje ruske pošiljke orožja arabskim državam ne morejo biti po kakovosti vojaško pomembne. So samo sredstvo, da pomirijo Naserja in njegove Arabce.

SECESIJSKA (ODCEPITVENA) VOJNA V NIGERIJU

Z običajnim orožjem na tleh so oborožene čete centralne vlade v Lagosu in vojniki odcepitvene vojske iz Biafre. V Nigeriji se je začela odprta vojna. Kot kažejo slike, nimajo ti boji nikakega značaja kakšnih rodbinskih sporov. V četrtek so uporniki glavnega mesta Lagosa pretili „neposredno invazijo“. Voditelj vzhodnega odpadlega nigerijskega območja, podpolkovnik Odumegwu Ojukwu, je po

radiu sporočil imenovanje 31-letnega majorja Onkonkvo, ki je šele vstopil v vojsko pred petnajstim meseci, za vojaškega oskrbnika čez srednjo nigerijsko območje, ki ga imajo v rokah uporniki. Brigadir Viktor Banjos se je sam imenoval za šefa prehodne vlade, ko je zavzel Benin. O tem pa Ojukwu ni povedal nič po radiu.

Združene države bodo dale Izraelu vse, kar bo vlada v Tel Avivu zahtevala, da dobe v roke vsaj eno od teh raket z vso opremo. Taka raketa z opremo vred bo razgalila vse skrivnosti ruske protiletalske obrambe in omogočila najti sredstva, kako uničiti rusko zračno obrambo. Kaj naj torej sedaj stori Rusija? Ali naj misli na nov sistem protiletalske obrambe, ki bo zahteval veliko časa, da nadomesti sedanjega in ki bo treba vanj vložiti, Bog ve, koliko bilijonov dolarjev odnosno rubljev. Zato se ne bomo čudili, da sta se v Glassboro pogovarjala o tem tudi Johnson in njegov gost Kosygin, kadar bo namreč tako poročilo prišlo na dan.

Izraelci pa niso takega blaga dobili samo

ČRNSKI VODITELJ RAP BROWN ARETIRAN V NEW YORKU

V soboto se je zaključil pohod črncev za državljske pravice, ki se je začel pred 8 dnevi v Bogalusi.

Zaradi velikega števila policajev in članov narodne straže, ki so spremljale sprevod, so preprečili hude pripetljaje. Črnci so namreč korakali po krajih, ki so najbolj rasistični v ZDA. Vendar je množica belih rasistov, ki je prisostvovala pohodu, metala na črnce steklenice in gnila jajca.

Guverner John McKeithen je opozoril po televiziji, da je pripravljen mobilizirati še drugih 1000 vojakov iz varnostnih razlogov. Če bodo nastali kakšni pripetljaji, bodo varnostne sile takoj aretirale krivce, pa naj bodo črnci ali pa člani Ku Klux Klana.

V New Yorku so aretirali predsednika vsedržavnega odbora za koordinacijo nenasilnih študentov Rapa Browna zaradi prepovedane nošnje orožja. To je sporočil predstavnik pravosodnega ministrstva v Washingtonu. Browna obtožujejo, da je v torek, ko je prišel z letalom iz New Yorka v New Orleans, imel s seboj polavtomatično karabino, in imel jo je še vedno pri sebi, ko se je včeraj vrnil v New York. Predstavnik pravosodnega ministrstva je izjavil, da zvezni zakonik prepoveduje nošnjo orožja vsakomur, proti kateremu je v teku sodni postopek. Proti Brownu je odprt sodni postopek v Cambridgeu v državi Maryland pod obtožbo hujškanja na nasilje. Brown je bil na začasni svobodi, ker je plačal kavcijo 10.000 dolarjev.

Člen zveznega zakonika, na podlagi katerega so sedaj obtožili Browna, določa največjo kazn 5 let zapora in 20.000 dolarjev globe.

Preiskovalni sodnik je določil 25 tisoč dolarjev kavcije za morebitno izpustitev Browna. Brownov zagovornik je izjavil, da gre za samovoljno politično aretacijo. Dejal je, da je imel Brown s seboj karabino za samoobrambo, ker je v Louisiani mnogo ljudi, ki bi ga hoteli likvidirati. Protestiral je tudi proti preveliki kavciji.

NOVI SPOPADI MED MAOISTI IN NASPROTNIKI

Japonski časopis »Sankei Šimbun« danes piše, da je v Lančauju, glavnem mestu pokrajine Kansu, zaradi spopada med pristaši in nasprotniki Mao Ce Tunga ustavljena proizvodnja v industriji petroleja ter kemični in strojni industriji. Časopis citira zidne plakate v Peking, ki pišejo, da so v teh spopadih sodelovali tudi vojaki.

Dopisnik »Sankei Šimbuna« piše, da je večina rafinerij nafte v Lančouju zaprta. V tem mestu je največje kitajsko središče za predelavo nafte.

Do spopada med pristaši in nasprotniki Mao Ce Tunga je prišlo, kot piše »Sankei Šimbun«, tudi v Fuhsinu v pokrajini Liaouingu. Do spopada je prišlo med rudarji, tako da je nekaj rudnikov prenehalo obratovati že 12. avgusta.

Zidni plakati v Peking, ki so pisali preteklo nedeljo, da je prišlo do podobnih spopadov tudi na petrolejskih poljih v Tačinu in rudnikih premoga v Fušunu.

Moskovski časopis »Izvestja« je ostro reagiral na zadnje incidente rdečih gardistov in še posebno zaradi napada na veleposlanštvo ZSSR v Peking.

»Izvestja« pišejo, da maoisti skušajo s to histerijo do skrajnih meja poslabšati sovjetsko-kitajske odnose. »Mao Ce Tung in njegovi pristaši upajo, da bodo s temi akcijami odvrnili pozornost kitajskih ljudi od velikih težav, s katerimi se srečujejo«, poudarja časopis.

. . . in pri nas v Avstriji

ČSR K PRIMERU SIDNAR

V zadnji številki smo že poročali, da je prejšnjo nedeljo pribežala s Češkoslovaške sedemčlanska družina, ki so jo divje obstreljevali češkoslovaški graničarji. 14. avgusta je nato avstrijska vlada protestirala. V ponedeljek pa je češkoslovaška oblast izročila avstrijskim upravnikom poslov v Pragi odgovor na diplomatski dopis. V odgovoru pravijo, da je bil Sidnar proti češkoslovaškim graničarjem nasilen, da so morali graničarji uporabljati orožje. Nadalje pišejo, da je pri tem verjetno padlo nekaj strelcev na avstrijsko ozemlje, kar pač češkoslovaške oblasti zelo obžalujejo.

Kärntner Heimatdienst „odgovarja“

V 31. številki „Našega tednika“ z dne 3. avgusta smo objavili na drugi strani pismo Kärntner Heimatdienstu, ki ga je napisal g. Jancz Korenjak, vlg. Jančič iz Treblenj pri Šmarjeti v Rožu. Na to pismo je poslal Heimatdienst piscu odgovor, ki je datiran s 14. avgustom. Ob zaključku pisma, ki je podpisan z istimi imeni kot hujškaški letak, ki je izzval Korenjakov dopis in naš uvodnik „Ein Vorstoß des Heimatdienstes?“, Heimatdienst pričakuje, da bo naslovljenec ukrenil potrebno za ponatis pisma v „Našem tedniku“. K temu bi radi pripomnili, da nikakor ni običajna pot do uredništva kakšnega lista po posredniku; gospodje dobro vedo za naslov našega lista. Vendar prinašamo izvlečke iz dveh strani obsegajočega pisma, ker se lažnivih argumentov ne bojimo:

Zunächst stellen wir fest, daß uns bei der Abfassung unseres Postwurfs keinerlei »friedensstörender Geist« geleitet hat. Dies ergibt sich schon daraus, daß wir das Flugblatt nicht an die Slowenen, sondern nur an unsere Deutschen und windischen Landsleute gerichtet haben. Eine andere Möglichkeit, zu unterscheiden, hatten wir nicht.

Nato govori pismo o tem, da Heimatdienst sicer priznava slovensko kulturo kot samosvojo, da se pa brani proti posegu Slovencev v „osebne pravice Korošcev“.

Wenn Sie glauben, daß die Tätigkeit des Heimatdienstes staatsvertragswidrig sei, sind Sie in einem verhängnisvollen Irrtum. Der Heimatdienst tut nichts, was gegen das Gesetz wäre. Wenn er um die Wahrung der Rechte der Mitbürger besorgt ist, so ist das sein Recht. Er müßte übrigens in dem Augenblick sozusagen beschäftigungslos werden, wo niemand mehr in die Rechte anderer Staatsbürger eingreift oder ihnen diese vorenthält.

In Ihren Darlegungen über das slowenische Volkstum und mit der Nichtanerkennung der Windischen sagen Sie etwas, was nicht aufrechtzuerhalten ist. Die Windischen fühlen sich als etwas anderes als die Slowenen. Wenn Sie mit Ihren Darlegungen recht hätten, dann hätten auch wir recht, wenn wir behaupten wollten, daß die Tischler, Zwitter, Gröblacher, Hartmann, Blüml, Ehrlich, Grafenauer und wie sie alle heißen, trotz ihrem Bekenntnis gar keine Slovenen, sondern Deutsche sind. Wir müssen also doch wohl das persönliche Bekenntnis gelten lassen und es hinnehmen, wie es ist! Falsch ist es auch, von einer Fortsetzung der Germanisierung zu reden. Was Sie Germanisierung nennen, das war eine über viele Jahrhunderte sich erstreckende, natürliche geschichtliche Entwicklung, deren Ergebnis man heute auch nur zur Kenntnis nehmen kann. Das heutige Frankreich war ungefähr zu der Zeit, wo die Slowenen in Kärnten eingewandert sind, von Franken und Westgoten, Spanien von Westgoten, Nordafrika von Vandalen, Italien von Ostgoten und Langobarden besiedelt: Können wir — oder würde jemanden so etwas einfallen? — darum alle diese Gebiete als deutsche Gebiete in Anspruch zu nehmen?

Radi bi ugotovili, da stojimo za trditvami Korenjakovega dopisa. O „vindiškem“ vprašanju se ne bomo več spuščali v debato, ker smo že v uvodniku z dne 3. avgusta izpovedali svoje (primerjava z nemškim alžaskim prebivalstvom) in se naj gospodje zanimajo pri znanstvenikih in jezikoslovcih o eksistenci takega „vindiškega“ ljudstva. Da niso motili miru zaradi letaka, ker je bil naslovljen le na „Deutsche und Windische“, je dlakocestvo najhujše sorte. Stavek, v katerem izpovedo, da bi morali postati brezposelni v trenutku, ko se Slovenci „ne bodo več vmešavali v pravice drugih državljanov“, je nadvse zanimiv, ker izpove samo to, kar smo že zdavnaj trdili: Kärntner Heimatdienst živi od narodnega nemira v deželi! Zato ima tudi življenjski interes, da ščuva in ustvarja nezadovoljstvo.

In nazadnje še gospodom heimatsdienstovcem kratko lekcijo o njihovi zgodovini: doslej nam ni bilo znano, da bi bili Franki, Zapadni Goti, Vandalci in Langobardi Nemci. Kakor nam pove naše skromno šolsko znanje, delimo Germane v zahodno, vzhodno in severno skupino, od katerih je vzhodna (Goti) že zdavnaj izumrla. Ampak pangermanski duh vedno še, kakor izgleda, živi v večerajšnjih možganih.

Uredništvo

Kašubi

(Nadaljevanje)

Zanimivosti o manjšem slovanskem narodu na Pomoranskem.

Torej moremo reči, da je kašubščina samosvoj slovanski jezik, ki pač tvori s poljščino družino in je v krogu te družine enakopraven član.

Prvi, ki je zavestno skušal ustvariti kašubsko literaturo, je bil kašubski zdravnik dr. Florijan Ceynowa (1817–1881), ki je izdal prvo kašubsko slovnico, pregovore, molitve, fraze, zdravniške nasvete in je celo izdal časopis, ki ga je sam urejeval. Njegov trud ni imel praktičnega uspeha, vendar je položil v zemljo seme, iz katerega je pozneje zrasla prava kašubska literatura. Njegov naslednik Hieronim Derdowski (1852–1902) je zavzemal stališče, da je kašubščina »pokvarjena poljščina« in je zato primerna za smešne, vesele in satirične teme. Sam je napisal ep (pripovedna pesem) »Gospod Czorski, ki je šel v Puck po mreže«, v katerem je glavnega junaka pustil potovati po vsej Kašubski, ki so se mu pripetile številne smešne, pa tudi žalostne dogodivščine. Derdowski je umrl v Ameriki. Najbolj znana oseba kašubske literature in njen pravi stvaritelj je gotovo zdravnik dr. Aleksander Majkowski (1876–1938), ki je zbral okoli časopisa »Gryf« mlado-kašubsko gibanje in s tem postavil kašubsko literaturo na višjo raven. Njegovo glavno delo je roman »Življenje in pustolovščine Rema«, ki je edini kašubski roman sploh, v katerem na priličen način pripoveduje stremljenje Kašubov po osvoboditvi nevednosti in pomanjkanja.

Po prvi svetovni vojni sta nastala dva tabora med kašubskimi pisatelji in pesniki in sicer:

1. tisti, ki so poudarjali kašubske posebnosti in
2. tisti, ki so videli svoj cilj v tem, da se prilagodijo Poljakom.

K prvi skupini spada neverjetno nadarjeni učitelj Jan Trepczyk (rojen 1907), ki ne daje samo napeve svojim pesmim, ampak tudi te pesmi sam prednaša.

Glavni zastopnik druge skupine je Leon Roppel (rojen 1912), ki si je pridobil zaslugue z novo izdajo kašubskih klasikov po drugi svetovni vojni.

Prav izreden pesniški talent ima med mladino električar Alojzy Nagel (rojen 1930), ki skuša z novimi oblikami in vsebinami osvoboditi kašubsko literaturo iz vezi narodnih pesmi.

V letu 1956, potem ko je prevzel vladno na Poljskem Wladislaw Gomulka, so mogli v vsej tihoti ustanoviti neko kašubsko društvo, ki je začelo leta 1957 izdajati časopis z naslovom »Kaszebe«. Ta časopis je prvič v zgodovini kašubske literature pod izvrstnim vodstvom glavnega urednika Tadeusza Bolduana združil vse smeri in tako

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 25. 8.: »Im Weißen Röble« (»Pri Belem konjičku«), opereta, R. Benatzky (zadnjič).

Sobota, 26. 8.: »Das Land des Lächelns« (»Dežela smehljaja«), opereta Franca Leharja (zadnjič).

Nedelja, 27. 8.: »Der Zigeunerbaron« (»Cigan baron«), opereta, Johanna Straußa (zadnjič).

Konec poletnih sezonskih iger v celovškem gledališču.

SLOVENC

doma in po svetu

Slovenski duhovnik v Argentini umrl

Gospod Janez Kalan, slov. dušni pastir v Ramos Mejia v Argentini, je umrl v četrtek, 10. avgusta zadet od srčne kapi. Rojen je bil leta 1908 v škofiji Loka, študiral gimnazijo v škofskih zavodih v št. Vidu, nato bogoslovje v Ljubljani ter bil posvečen v mašnika 1. 1932. Kaplanoval je v št. Janžu na Dol., v Zagorju ob Savi, kjer so ga ob okupaciji zaprli Nemci v Rajhenburgu, nato pregnali na Hrvaško, od koder se je vrnil v Ljubljansko pokrajino ter bil kaplan v Cerknici do odhoda v begunstvo, ki ga je preživljal v Lienzu in Spittalu, od koder je leta 1948 odšel v Argentino, kjer je bil ves čas dušni pastir med Slovenci v okolici Ramos Mejia in bil hkrati tudi kaplan v argentinski fari. Bil je zelo bister po naravi, a hkrati zelo preprost. V mladih letih je rad pisal, kasneje le v verske liste.

položil temelje za ploden nadaljnji razvoj kašubske literature. Časopis »Kaszebe« je bil prava podoba raznolikosti kašubskega kulturnega ustvarjanja. Na žalost so morali časopis ukiniti ob koncu leta 1961, ker je država dajala premajhne subvencije (podpore). Od tistega časa sem se mora kašubska literatura zadovoljiti z občasnim glasilom razmnoženim na hektograf, ki je omejeno na majhni krog kašubskega društva. Kljub temu vzame tudi mladina pero v roke in piše kašubske pesmi in zgodbe, v katerih se vidi ljubezen do njihove domovine.

* Pesem »Kašubski jezik« tudi koroškim Slovincem veliko pove.

Kašubski jezik

Jan Trepczyk (roj. 1907)

Časčen si kakor zgodovine duh,
ki v tebi se zrcali,
s teboj umira vsak domači duh,
sledovi vsakega spomina.
Kot naše polje si časčen!
Doniš do sonca, do svetlobe,
doniš okoli kakor glasen zvon,
na vekomaj brez konca.

Četudi tujci še želijo tvojo smrt,
četudi hočejo pahniti te v bedo,
ti boš ostal pri nas,
palača tvoje je kraljestvo.

O jezik naš, o jezik prednikov,
ne najdeš lepšega jezika,
res ljubim te, res v strahu sem,
bojim se, da bi te izgubil.
Te ljubim kakor ljubi brat,
čarobna moja ti ljubezen...
Določen mi z mladosti sem
in v starosti me boš tolažil...
Naš duh je v tebi, duša naroda,
srce, ki vedno bolj te ljubi.
Ne bo te več zasramoval sovrag,
mi dali bomo tebi moč veliko.

O jezik naš, o jezik prednikov,
oblekli bomo te v prelepo nošo,
da svetil se boš kakor zvezde soj,
kot sonce nam boš svetil.

Poezija

Alojzy Nagel (1930)

Pesem
to ni pomlad
in rože,
pesem
je boj, orožje
v težkih časih.

Ne spi nam pesnik,
še manj molči,
na straži on je,
da var'je dom.

Ne boji se
noči, dneva,
pa četudi pride
mu nasproti vojska...
On ne pozna strahu;
v lesketu, v megli
v dolinah,
na gričih,
na morju
in zemlji
ne bo pozabil pesmi,
ki je kot
orožje
in boj.

O pisanju zemljepisnih imen

Združeni narodi so organizirali v Ženevi posebno konferenco skupine specialistov v krajepisju in nauku o izvoru in pomenu krajevnih imen, ki bo od 4. do 22. septembra. Konferenca se bodo udeležili specialisti iz 128 držav. Njih naloga bo iskati najboljši način, da se odpravi sedanja zmeda, ko se govori o nekem kraju, predvsem kadar je geografsko ime napisano v arabskih črkah ali v ideogramih. Skušali bodo določiti mednarodne določbe za geografska imena. Poročilo, ki ga bodo predložili strokovnjakom, izreka mnenje, da je edini način, da se v mednarodnem merilu uredi pisanje geografskih imen v različnih jezikih, če se upošteva izgovorjava in če se uporabljajo fonetični znaki, ki jih je pripravilo mednarodno združenje za fonetiko.

Kmetova pesem

Dr. Aleksander Majkowski (1876–1938)

Jaz sem od tam, l'jer trda zemlja je doma,
kjer kamni trejo nam orala,
kjer malokdaj nam zraste zlati sad
iz zemlje, ki trda je kot kamen.

Jaz sem od tam,
kjer bor se v soncu pari,
kjer dneva trud
Bog ne poplača redno.

Jaz sem od tam,
kjer vojska spava čakajoč povelja,
kjer jezera strmijo gor v nebo
nam z bajkami v naročju.

Iz kočice sem, ki netil jo je že požar,
ki jo napadal je sovražnik.
Kot hrast je vzdržala napad
in ni nikol' omahovala.

Kašubi so pogumen rod,
neznani so jim strah in pa slabosti.
Stoji mi trdno kmet!
Kdo more kmeta streti?!

Ferdinand Neureiter
(Prevedel J. Hudl)

Dogodilo se je . . .

... v Kaliforniji: Vsako leto, natančno 19. marca lahko patri misijona z zvonjenjem pozdravijo lastovke, ki se vrnejo iz zimskih bivališč. V 117 letih so lastovke zamudile le enkrat zaradi slabega vremena. To je bilo pred šestdesetimi leti.

... v Derbyshiru: Pastor Arthur Robertson je prosil za pomoč vse farane. Cerkev bi rad rešil pred mačko, ki se je pred enajstim leti ugneznila v orglah. Ker mačka pričakuje mlade, se pastor boji še večjih težav. Doselej se je muca še vedno uspešno upirala najrazličnejšim vabam.

... v Mexico Cityju: Študent A. B. Wharton sodi, da mora zapustiti univerzo in se vrniti v rodno mesto. Na univerzi se je namreč razvedelo, da je podedoval približno sto milijonov šilingov. Sedaj ga seveda preganjajo priznane in ne priznane zaročenke.

... v New Yorku: Francis Craig je moral ves čas sodnega postopka zaradi roparskega napada stati. Ob napadu na neki hotel se je namreč spotaknil, ko je lastnica sprožila alarmne naprave. Pri tem je tako nesrečno padel, da se mu je v žepu sprožil samokres in posledice so ostale na najbolj neprimernem delu telesa.

... v ZDA: Redakcija zaporniškega časopisa v St. Quintinu se je opravičila, da zadnja številka zaradi »težav pri urejanju« ni izšla pravočasno. S to frazo je uredništvo imenitno opisalo tridnevno stavko v zaporu.

„Die Furche“ štev. 33. 19. avgusta 1967

SLOWENEN

Den Leserbrief von Oberwalder in Nr. 29/67 kann ich nur unterschreiben. Als Soldat des slowenischen Regiments Nr. 87 der alten Armee habe ich die unbedingte Österreichtreue der Slowenen kennengelernt. So sollte das Regiment im August 1915 bei Siemakowce eine einfache Rekognoszierung durchführen. Wir kamen in eine scheußliche Situation im russischen Geschützfeuer. Es gab weder ein Vor noch ein Zurück. Da riß ein einfacher Soldat seine Ziehharmonika aus dem Rucksack und spielte das „Gott erhalte!“ Was geschah? Das ganze Regiment erhob sich wie ein Mann und stürmte die für uneinnehmbar gehaltene starke russische Stellung. — Ein anderes Beispiel: Die Kärntner vom Regiment Nr. 7 auf dem Monte Pertica, Ende Oktober 1918. An der Piave löste sich die k. u. k. Armee auf. Wie verhielten sich die Kärntner beider Sprachen? Sie eroberten den von den Egerländer Nr. 73 verlorenen Monte Pertica wieder zurück, Söhne beider Sprachgruppen brüderlich österreichisch nebeneinander. Damals gab es noch keine künstlichen „Sprachgrenzen“: mitten durch das österreichische Herz! Am Wiener Heldendenkmal steht als letzte große Ruhmestat des altösterreichischen Heeres der Name Monte Asolone. Es war unser letzter Sieg — mitten im Zusammenbruch. Errungen von Österreichern deutscher und slawischer Zunge, denn der oben genannte Monte Pertica ist ein Nebengipfel des Asolone. Dort ruhen neben Männern aus allen Ländern Österreichs auch viele Slowenen. Ließen sich aus solchem Bekenntnis zu Österreich nicht wertvolle Schlüsse über unser brüderliches Zusammenleben an einem Tisch ziehen?

Leopold Wunderbaldinger,
Wien XVIII

Sodobni kulturni

portret

Makedonska poezija

V letih neposredno pred drugo svetovno vojno so Kočo Racin, Venko Markovski, Kole Nedelkovski ob brutalnem nacionalnem in socialnem pritisku nad jugoslovanskimi ljudstvi sproščali prve mladike na mladem deblu makedonske pesniške besede. Ti pesniki so igrali v prvih letih pionirsko vlogo, vpliv nekaterih izmed njih (Kočo Racin) pa se zdi, da še danes, v bistveno spremenjenih razmerah, ni ustvarjalno izžrpan. Kočo Racin zavzema v tej skupini pesnikov posebno mesto, za mnoge je prvi sodobni makedonski poet. Racinova pesniška beseda z bogato ritmiko in metaforiko ljudskega ustvarjanja dosega tiste pomene in izročila, v katerih narod z največjo gotovostjo odkriva svojo narodno samobitnost in razbira resnični potek svoje zgodovinske prihodnosti.

Nova generacija, ki je stopila v književno življenje ob koncu vojne in prve dni po osvoboditvi in iz katere izstopajo ime na Aco Šopov, Blaže Koneski in Slavko Jenevski (zadnjemu je naš list posvetil portret 27. aprila 1967), se naslanja na pozitivno tradicijo, hkrati pa rešuje vrsto nalog, ki jim jih zastavljata čas in zgodovinski nastop. Svoja pesniška sredstva so posvetili kolektivnemu zanosu in splošnim nalogam. Tako so s svojimi prvimi poveljnimi zbirkami najbolje prikazali čas in razpoloženje, v katerem se je znašel makedonski človek v prvih dneh po osvoboditvi. Poznejši razvoj pesnikov te skupine pa dokazuje, da je bila takšna usmeritev bolj simbol časa kot pa posebna individualna lastnost.

Strogi svet Blažeta Koneskega je zasnovan na refleksivni polnosti in klasični enostavnosti izraza. Koneski je eden izmed tvorcev sodobnega makedonskega jezika. Ustvaril je po obsegu sicer majhen, toda izredno harmoničen in sugestivni pesniški opus. Njegova zbirka »Vezilka« iz leta 1956 se zdi še vedno nepresegljiva po svoji klasični lepoti.

Okrog leta 1952 so nastopile spremembe v razvoju makedonske poezije. Drobnica zbirka »O mukah in veselju« (1952) Aca Šopova pomeni prelom s poezijo kolektivnih tem. Zbirka je ponudila azil osebnim bolečinam in intimni vsebini. Začenja se nekajletno obdobje »intimne lirike«, ki je zahtevalo, naj se poeziji vrnejo pravice, ki ji od nekdanj pripadajo. To je čas, ko stopajo v makedonsko poezijo pesniki Gogo Ivanovski, Srbo Ivanovski, Gane Todorovski. Pozneje se je pesniška konstelacija skomplirala. Pod njenimi potezami živi makedonska poezija še danes. Poudarek na književnem značaju pisanja prerašča danes v imperativ pesniške prisotnosti. Modernizacija pesniškega izraza daje nov videz makedonski poeziji, ki neguje eliptičen in bogato metaforičen stih. Spekter ustvarjalnih pobud postaja vsebolj pisan in prestopa daljne meje: Eliot in Majakovski, Jesenjin in Lorca, Popa in Davičo, Javorov in Pasternak.

Novi pogledi so se uveljavili leta 1956 v verzih, ki so jih takrat objavljali Blaže Koneski, Mateja Matevski in Gane Todorovski, posebno pa še v pesniškem delu mladih, ki so nastopili okrog leta 1958 in med katerimi izstopajo Radovan Pavlovski, Vlada Urošević in Bogomil Djuzel.

Verzi v knjigah Ganeta Todorovskega govorijo o pesniku, ki je v nenehnem iskanju. V svoji najboljši knjigi »Miren korak« (1956) Todorovski gradi zelo sugestivno pesniško poslopje, uvrščajoč se med pomembne jugoslovanske lirike. Pesniška zbirka »Apoteoza vsakdanjosti« nas povede v vsakdanjost in njeno neredko banalno okolje. A tudi to priča o nenehnem iskanju in nemiru talentiranega poeta.

V zadnjih letih je posebno aktivna mlada pesniška generacija, ki je odvrkla vse konvencionalne oblike in docela zanikala nekdanje dojemanje. Tu so zlasti Vlada Urošević, Radovan Pavlovski, Bogomil Djuzel, Petre Boškovski, Petre Andrejevski in Jovan Koteski. Vsak od njih prinaša v svojih novih verzih nekaj novega in specifičnega. Svetovljanski značaj mlade poezije prihaja do izraza v pregnantnem, zelo kultiviranem pesniškem jeziku, katerega metaforika se naslanja na hermetizem in vizionarstvo nadrealistov, pri tem pa se v najboljših primerih prizadeva ohraniti avtentično barvo južnega, sončnega podnebnja.

Opozorilo naročnikom

Polovica leta je za nami! Veliko naročnikov je že plačalo naročnino do konca leta 1967, mnogi le za prvo polletje, nekateri pa so zaostali s plačilom.

Vsem vestnim plačnikom se zahvaljujemo za njihovo točno plačevanje, ker nam s tem omogočajo redno izdajanje lista. Prosimo pa vse one, ki še niso plačali naročnine, da to sedaj storijo!

Vsem naročnikom v Avstriji smo v zadnji številki priložili poštne položnice (Erlagscheine), da z njimi plačajo naročnino do konca tega leta 1967.

Kdor je naročnino že plačal, pa bi kljub temu prejel položnico, zanj ta opomin ne velja, ampak se mu ob tej prilici zahvaljujemo za redno plačevanje. Položnico pa lahko porabite s tem, da pošljete kak dar za tiskovni sklad »Našega tednika«.

Uprava lista »Naš tednik«

O B J A V A

Na Državni gimnaziji za Slovence so ponavljalni izpiti v ponedeljek, dne 11. septembra, ob osmi uri.

V torek, dne 12. septembra, so sprejemni izpiti za prvi razred. Prijavite učence ali ustre v pisarni vsak četrtek od 8.30 do 10. ure ali pa pisмено na naslov: »Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22.« Potrebni dokumenti: rojstni list, dokaz avstrijskega državljanstva in zadnje letno spričevalo.

V sredo, 13. septembra, je ob 14. uri vpisovanje za vse razrede.

V četrtek, 14. septembra, je ob 9. uri začetna služba božja in ob 13.15 prvi redni pouk.

Ravnateljstvo

OBVESTILA

IZOBRAZENCI, POZOR!

Letošnji sestanek zamejskih izobražencev Koroške, Primorja in Goriške bo kot lani v Dragi pri Bazovici in sicer od 1. do 3. septembra t. l. Za prehrano in prenočišče je preskrbljeno. Na sporedu so zelo zanimiva in aktualna predavanja kot »Današnji slovenski položaj in izgledi za bodočnost« (univ. prof. dr. Toussaint Hočevar, Florida), »Vloga krščanstva pri oblikovanju slovenske zavesti in kulture v 1200 letih«, predavatelj iz Ljubljane, »Sociološka analiza zamejskega slovenstva« in drugo. Vmes bo prilika za razgovor in koreferate. Udeležba na tem počitniškem sestanku je dolžnost vsakega zavednega izobraženca in izobraženke.

MASNO VINO pri Kristijanu BREZNIKU, Celovec, Viktringer Straße 5, tel. 22 51.

PEVSKIM ZBOROM

V proslavo letošnjih velikih jubilejev, med katerimi je tudi 50-letnica prikazovanj Marijinih v Fatimi, bo priredil Katoliški delovni odbor v začetku oktobra v Celovcu koncert Marijinih pesmi. K sodelovanju so vabljeni naši pevski zbori. Zbori, ki so pripravljeni sodelovati, naj javijo takoj svojo pripravljenost na naslov: Arbeitsausschuß der K. A. — Karfreitstraße 32, 9020 Klagenfurt.

DUHOVNIKOM SPOROČAMO,

da bo 7. pastoralni tečaj slovenskih zamejskih duhovnikov prihodnji teden blizu Opčin nad Trstom (Dom duhovnih vaj Le Beatitudini, Tel. 95-088). Otvoritev bo v ponedeljek, 28. 8. zvečer ob 19. uri. Prvo predavanje (škof dr. Jenko) v torek, 29. 8. ob 9. uri. Zaključek v sredo popoldne. Popoldne pobožnost v čast Mariji v svetišču na Vejni. — Vsi prisrčno vabljeni!

Pri nas na Koroškem

Nova maša v Medgorjah

(Nadaljevanje in konec)

Cerkv pa ni sprejela vseh gostov; za to slovesnost je bila vse premajhna; ljudstvo je zunaj sledilo vse slovesnosti, ker ni moglo v prenapolnjeno cerkev.

G. novomašnik je daroval sv. daritev ob asistenci svojega sobrata-Kitajca, diakona g. Antona Tanga in našega domačega bogoslovca g. Mirka Wakovniga. Slavnostni pridigar je bil g. prošt in dekan L. Trabesinger, ki je v latinskem, italijanskem, angleškem, slovenskem, nemškem in kitajskem jeziku pozdravil slavljence-novomašnika.

Domači gospod je nato prebral imena dobrotnikov, ki so skozi štiri leta bogoslovja pomagali g. novomašniku; zanje je Bogu daroval sveto daritev.

G. prošt je v pridigi pokazal duhovnika kot moža božjega, apostola Kristusovega evangelija, delivca božjih skrivnosti, predvsem pa moža molitve in trpljenja, za njemu izročene duše! G. novomašnik je brez staršev; ko je imel štiri leta mu je umrla mati in pred 6 leti tudi oče, pa je našel svoj novi dom, pri svojem sobratu v Medgorjah. Vsi dobrotniki, da, vsa fara pa so mu na lep prisrčno domače doživeti način pokazali ljubezen, spoštovanje in dobroto srca, da se je srečnega in veselega srca, obdan od vernega ljudstva podal k novomašnemu oltarju. Na povabilo g. prošta je med slavnostno pridigo podelil novomašni blagoslov zbranemu ljudstvu.

Med sveto mašo je bilo skupno ljudsko petje, ki pa je v nabito polni cerkvi v svojem veselju in navdušenju zajelo vse, da se je videlo, da poje duša, ki doživlja nekaj velikega-svetega.

Na novo mašo se je fara pripravljala s tridnevno v prejemu sv. zakramentov, zato je bil novomašni dan evharistični dan.

Kako sva z Ančko P. hodila na spoved

»Naš tednik« je že poročal, da je Ančka Pečarnik po dolgem trpljenju 5. avgusta umrla in so jo 8. avgusta pokopali na dječnem pokopališču. Dolgih 13 let je bila bolna. A kar hočem zdaj popisati, se je zgodilo pred kakimi 15 leti in tedaj je bila Ančka še zdrava kakor riba v vodi. Stara je morala biti kakih 17 let.

Bilo je aprila in na Kneži so dobili ravno nov zvon. Na Knežo je z Djekš eno uro hoda. Pa grem v spremstvu gledat novi zvon na Knežo. Proti večeru se vrnem domov. Pa mi pravijo: Na spoved h Grössingerju v St. Urh! Kdo je tedaj oskrboval St. Urh, se ne spominjam več. Navadno ga je oskrboval gospod z Mostiča, včasih pa tudi župnik iz Valburge.

Z Djekš v St. Urh do cerkve je poldrugo uro daleč, do Grössingerja je malo bližje, a eno uro hoda je gotovo. Pa pravim: Pot v St. Urh me ne skrbi, a kaj bo z brevirjem?

Hitro se malo okrepcam, potem pa v St. Urh. Za spremstvo so mi pridelili zdaj umrlo Ančko Pečarnik. Ona je vzela torbo, laterno in zvonček, jaz Najsvetejše in šla sva. Polagoma je nastala noč, prava tema. Že ko sva šla gori proti Grössingerju, sva izgubila orientacijo, katero sva zopet našla, ko sva videla razsvetljena okna pri Grössingerju.

Bolnik je bil spreviden in potem so nama postregli z večerjo. Zdaj pa domov! Svetovali so nama, da greva skozi gozd v smeri proti Končarju. A gozd je ponoči teman, posebno v izredno temni noči. P asem od-

G. novomašnik je delil sv. obhajilo pri oltarju, domači gospod pa po celi cerkvi, ker se verniki niso mogli bližati k velikemu oltarju. To je bilo res v duhu koncila, vsi, ki pridejo k sveti daritvi, naj prejmejo tudi daritveni obed — sv. obhajilo. Kljub slabemu vremenu je bil praznik lep in bogat za vsako dušo, za družine in celo faro, za vso okolico!

Ob koncu sv. maše je novomašnik podelil papežev blagoslov s popolnim odpustkom, nato pa je zadonela zahvalna pesem. Med ljudskim petjem je dolgo po sv. maši delil g. novomašnik novomašni blagoslov.

Novomašnik bo v Rimu nadaljeval svoje študije in upamo, da se bo prihodnje leto zopet vrnil med nas, ko bo v Podgradu imel novo mašo naš misijonski bogoslovec g. Anton Tang, njegov rojak, tudi iz Hongkonga.

Vsem dobronikom, ki so skozi štiri leta pomagali g. novomašniku, vsem dobronikom, ki so z darovi razveselili gospoda ob novi maši, pevskega zboru, cerkvenemu svetu, g. županu in g. Cirilu Mutzl, predvsem pa g. proštu L. Trabesingerju in vsem, ki so z delom v pripravi pomagali, vsem res prisrčen Bog povrni!

V prihodnjem letu se bo pa sosednja fara Podgrad pripravila, da sprejme in počasti g. Tanga, ki se je v nedeljo zvečer vsem svojim dobronikom in prijateljem že predstavil in se jim prisrčno zahvalil, da mu pomagajo. Že v naprej prihodnje leto vsi vabljeni v Podgrad pri Medgorjah v župnijo, ki jo je kar trikrat poplava težko prizadela v zadnjih dveh letih, pa so vendar velikodušno in redno dobroniki pomagali svojemu misijonskemu bogoslovcu in s tem dokazali, da kjer je dobra volja tam gre vse srečno do cilja!

ločil: skozi gozd ne greva, pa čeprav bi bilo tam bližje! Pota po gozdu nisem poznal in Ančka seveda še manj. Pa pravi Vrbičeva mama, ki je tudi prišla gori k Grössingerju k sprevidenju bolnika: »Pa pojdiva z menoj, do Vrbič bomo šli skupaj.« S tem sva bila zelo zadovoljna, do Vrbič je šlo prav dobro in tudi še naprej do Grabna. Zdaj je bilo treba iti po grabnu gori, po potu. Potem pa bi bilo treba iti čez Graben in skozi eno leso. A v temni noči sva to leso popolnoma zgrešila in jo tolkla kar po grabnu naprej. Pota je popolnoma zmanjkalo, in po grabnu hoditi v temni noči, to ni šalal! Pa pravim: »Nazaj morava, do lese! A kaj, če leso v temi še enkrat zgrešiva!«

Toda iz Grabna morava ven! Začneva lesti po strmini, po gozdu, na levo navzgor. Ančka je nosila laterno, tako da sva vsaj za silo videla. Po precejšnjem trudu sva na vrhu, bila sva iz Grabna, iz gozda, na travniku. A kje sva zdaj in kam morava zdaj iti? V tem začne nekje pes lajati. Videl je najino luč, mogoče naju tudi slišal in začel lajati. Pa rečem: »Pes ne laja sredi travnika, tam mora biti kakšna hiša. Pojdiva k tej hiši.«

In res! Pes je vztrajno lajal naprej, tako da sva prišla do hiše, a kje je to? Vse je bilo že temno, ljudje so že šli k počitku. Ta pes je bil najina sreča. Vztrajno je lajal naprej. Nazadnje se je odprlo eno okno in nekdo je pogledal doli in vprašal, kdo hodi okrog hiše? Vprašal sem ga, kako se pravi

Pisma bralcev

Ljudje brez značaja in manir!

Po dolgih letih sem v nedeljo, dne 13. avgusta, z mojim sosedom obiskal neko gostilno izven fare, ki pripada radiški fari, in doživel sem samo razočaranje.

Kakor je v gostilni že v navadi, postane marsikateri po kakšnem kozarcu dobre volje. Tako je postal tudi moj sosed bolj glasen in je začel peti. Tedaj pa se znajde neki domačin in začne mojega soseda sramotiti in zmerjati: prekleti Kranjc, »čuš«, ali te ni sram po slovensko peti, tega jaz poslušati ne morem, (ker mu menda domača beseda ne gre skozi želodec, četudi je dotični slovenske krvi).

Tako daleč smo že, da se niti v svojem domačem kraju ne smeš po domače zabavati s petjem, in če pa prestopiš mejo sosednje fare, ne slišiš več domačega pozdrava »Dobro jutro!«, temveč spakedrani »n Morgen!«. Čudim se, da so še zmeraj med nami taki brez značajneži, ki ne morejo trpeti poleg sebe slovenske besede, in to v stoletju, ki stremi po bratstvu med narodi. Ali ni nobenega zakona, ki bi zapril takim gobezdačem usta?

Naj še omenim, da mi je ravno moj materin slovenski jezik rešil življenje v ruskem ujetništvu, in to gotovo tudi drugim.

Zmeraj še velja pravilo: »Kolikor znaš, toliko veljaš.«

Bolj ko se trudimo, da bi na miren in zadovoljiv način rešili še vedno nerešena vprašanja državne pogodbe, tem bolj rovari na drugi strani zastareli nacistični duh in dela prepričani ter neti sovražstvo med ljudstvom. Radišan

SELE — SLOV. PLAJBERK

Ko smo se odločili, da se pomerimo v nogometu s Selani, so nam mnogoteri pesimisti napovedovali katastrofalen poraz, češ, Selanov je trikrat več kot vas.

In res, v nedeljo, dne 20. avgusta, ob 13. uri popoldan, je sodnik Malle Tone z ostrim žvižgom otvoril nadvse hudo nogometno borbo, ki so jo Plajberžani odločili v svojo korist kar z 2:0.

Prav posebno se je izkazal naš vratar Janko Malle, ker ni privoščil nasprotniku niti enega zadetka. V obrambi pa sta se prav dobro razigrala Folti Waldhauser ter Andrej Laussegger, pa tudi Hermann Laussegger ni nič zaostajal. Napad pa je bil še posebno izreden, saj je Peter Waldhauser že kar v začetku popeljal srečne Plajberžane iz enajstmetrovke v 1:0. Za bolj občutljivi poraz pa je še poskrbel Feliks Wieser, ki je iz nedogledne razdalje dvajsetih metrov zadel gol in tako napravil Selanom še bolj zagrenjen dan, ki so se junško borili na domačih tleh.

Po tekmi pa smo se bratsko zbrali in sklenili, da nas bodo Selani v kratkem obiskali v Plajberku.

pri tej hiši in mu pojasnil, kaj hočeva tukaj. Odgovoril je: »Tu je pri Kovariču.« Pri Kovariču! Precej daleč je še do Djekš, a vsaj veva, kje sva in tisti gozd je za nama!

Tukaj nama je bilo že malo znano, šla sva naprej v smeri proti Zvatu pod Končarjem. Nazadnje sva prišla na pot ali na cesto, ki pelje proti Djekšam. Samo eno me je še skrbelo: kaj bo z brevirjem? Bila sva že blizu Djekš, ko začne v zvoniku na Djekšah biti ali kvati ura. Štejeva: Ena, dve... deset, enajst, dvanaest! Polnoči je, hvala Bogu, brevir je opravljen! Brevir se mora namreč opraviti do polnoči, pozneje za tisti dan ne velja več.

Pozneje sva se z Ančko še večkrat spominjala, kako sva hodila v temni noči v St. Urh na spoved in iz St. Urha zopet domov. I. M.

ODKRILI 300 TISOČ LET STARO ORODJE

Češkoslovaški arheologi so v neki skalni votlini blizu Brna na Moravskem našli prazgodovinsko orodje, staro kakih 300.000 let. To je najstarejše orodje, kar so ga doslej našli v Evropi.

VABIM VSE PODJUNČANE od blizu in daleč v našo novo trgovsko hišo v Pliberku

Otvoritev 3. septembra 1967

Plačilo na ugodne obroke — Ogromna izbira

VALENTIN in ANGELA

Blažej

LIBUČE, 9150 Bleiburg, tel. 04235-394-302

KARL ROJSEK:

V senci propagande, ki ni za kmeta

Volitve so bile končane. Zmagujoča stranka triumfira, poražena se ukloni. To je bilo in bo, dokler bo obstajal demokratično pravični red.

Volitve same kot take niso nič hudega, vsak človek, ki ima volilno pravico, naj se je tudi posluži, in naj voli po svoji vesti, saj to je celo njegova dolžnost. Propaganda in pa hujškanje par tednov pred volitvami in pa marsikdaj ustvari psihozo, ki je za naše ljudstvo škodljiva kot nalezljiva bolezen, katero sicer zdravi zdravnik, medtem ko ono drugo, ki ji botruje politika in dolg jezik gorečih strankarjev te ali one barve, obravnava v sodni dvorani odvetniki in sodniki.

Da so pa te vrste zdravniki precej dragi, to je umevno, kajti pravica je draga. Kar bom napisal, se je odigralo leta 1928. Kje, ni važno. Važno pa je, da pride klient k pameti, ki jo je kot strasten sopotnik gotove stranke izgubil.

Kovšar je bil svoje čase petičen mož in dober gospodar, tudi njegova žena je bila vzorna gospodinja, v pridnosti pa jo je dohajala nadobudna 21-letna hčerka Francka in devet let mlajši bratec Lipče.

Njegov sosed Karničar je bil tudi eden težkih z ženo Marjeto, sinom Tončetom, ki je že odslužil vojake, in osemletna Anica.

Do tistega usodepolnega tedna pred volitvami so vsi vaščani živeli v slogi in miru. Vedeli so, da morajo plačevati davke, ki se jim ne izogne v nobeni državi, izvzemši v kneževini Monako.

Če je enemu ali drugemu trda predla, bodisi zaradi bolezni bodisi zaradi kakšne druge nezgode, so takoj stopili skupaj in mu pomagali na noge.

Poprej vzajemna sta skupaj pregledovala ob nedeljah polje, travnike in hlev, dajala drug drugemu dobre nasvete; če je kazalo na dež, ko je še Karničar imel dosti sena na travniku, je Kovšar hitro napregel voli, — da pomaga svojemu sosedu spraviti seno pod streho. Enako je bilo, če je bil Kovšar v stiski; tedaj je seveda pritisnil Karničarjev Tonč s podvojeno močjo, saj je šlo poleg sena tudi za Francko, ki si jo je izbral za bodočo življenjsko družico. Za vse to so vedeli oboji, kot tudi vsa vas, da si bosta ta dva delila srečo ali nesrečo v zakonskem stanu. Toda politični črv se je zagrizel takrat že tudi v naše vasi in izpodjedal zdrave sokove kmečkega življa sedaj tu, sedaj tam. Tako je prišel tudi v hišo Kovšarja in Karničarja ta izpodjedavec miru in sloge.

Ko je bil v bližnjem trgu sejem za živino in blago, sta se tudi naša dva znanca napotila tja. Kovšar je s Francko gnil par pitanih volov v prodajo, Karničar s Tončetom pa da kupi k mlademu junčku par. Na sejmu se je kar trlo ljudi, kramarji so hoteli prevpiti drug drugega, da se je nekaterim že preneumno zdelo. Tudi tistih ni manjkalo, ki pomagajo kupovati ali prodajati živino našemu kmetu, tako imenovani mešetarji, ki zaslužijo na obeh straneh za brušenje svojih jezikov, to pa radi tega, ker je naš kmet prepošten za prodajo in kar ima, zasluži ne z besedo, ki mu ne gre z jezika, temveč z žuljavimi rokami. Tudi pri Kovšarju se je pojavil mešetar, ko je zagledal lepo rejene vole. »No očka, ali ste kupili ali prodajate?«, se je razkoračil zapit možki kakšnih 35 let. »Prodajam,« je izdaval Kovšar. Mešetar je ošinil s pogledom po lepo rejeni živini in rekel: »Tako vam poiščem kupca, ki jih bo dobro plačal!« in že je izginil. Ko je preteklo pet minut, je že pribenkal s kupcem, ki mu je žival ugajala in po kratkem prerekanju so udarili in tako kupec kot prodajalec z mešetarjem so šli v gostilno, kjer so zalili kupčijo in prodajo. Ravno v tej gostilni pa je napovedal po-

litični »pridigar« govor, ki ga bo imel kmetom, da se vedo pripraviti za prihodnjo nedeljo, ko bodo parlamentarne volitve. Gostilničar ni bil nikak strankar, temveč mož, ki zna računati po kateri poti se najhitreje pride do denarja, in to je glavno; oni iz mesta naj čeblija, kar hoče, sicer pa že tudi ve, po kakšnih ovinkih se pride do korita.

Na dolgo in široko je govoril kmetom, da bo šele takrat dobro, ko bodo vsi kmetje prišli k pameti in volili stranko, ki res gleda na delovne ljudi. Saj do sedaj so komandirali nam samo takšni, ki nimajo za kmeta nobenega srca, toda sedaj (povzdignil je glas) jim bo odklenalo in kmetje bodo iztržili za svoje pridelke in živino še enkrat več. Vse te in podobne besede je z veliko žlico zajemal Kovšar, posebno ko ga je že izpraznil par kozarcev. Francka je silila domov, saj je bilo treba še to in ono kupiti, kar ji je naročila mati, toda stari ni bil nič pri volji posloviti se od rujne kapljice in od gospoda, ki je prerokoval nebesa že na tej zemlji kmečkemu rodu. Takrat sta prišla tudi Karničar in Tonče pogledat, če je Kovšar uredil s kupcem in kdaj namerava iti domov, ker skupaj so prišli in skupaj bodo tudi odšli.

»Meduška, škoda, da sem vole sedaj prodal, mar bi bil počakal; po volitvah, če zmaga ta stranka, bi dobil še enkrat več zanje,« se je ustil Kovšar, navdušen po besedah govornika. Karničar pa je bil drugih misli: saj on je kupoval in ne prodajal, šele ko bodo mladi junčki za vožnjo, bo vole prodal, zato je pripomnil: »Vidiš, Kovšar, nikar ne verjemi gobezdaču, ki se širokousti.« Toda Kovšar, ki ga je že imel nekaj pod klobukom, je sveto verjel govorniku in se obregnil ob Karničarja, češ, kaj boš ti vedel, ko te samo »farji« fotrajo z lažmi in pobožnimi obljubami.

»No, Kovšar, kaj takega ne moreš podtikati našemu župniku in tudi meni ne. Ti in jaz hodiva skupno ob nedeljah v cerkev in se tudi skupno vračava. Tebi in meni velja božja beseda s prižnice, oba hodiva k spovedi, tvoja in moja družina moli pred jedjo in po jedi, za ljubo zdravje in za vsakdanji kruh. Oba sva dosedaj živela po božjih postavah v miru in slogi in Bog je blagoslavljal naše delo na polju s pridelki, v hlevu pri živini kot tudi pod krovom tvoje in moje hiše.«

»Toda, ljubi moj sosed, imej pred očmi, če bi ti danes enkrat več stržil za vole, bi tudi jaz moral enkrat več šteti za junčka. No, ali bi bil potem jaz na boljšem? To vlogo, ki jo danes igrava, jo lahko jutri zamenjava, da boš ti kupoval in jaz prodajal. Najino delo je odvisno od pridnosti, od gospodarskih strojev, skratka, od umnega kmetovanja, ki mu daje Bog svoj blagoslov, ne pa od širokoustnega strankarstva.«

Kovšarjeva meglena pamet pa ni bila več v stanu kaj takega zajeti in je odhočno dejal: »Jaz volim to stranko, pa če se ti na glavo postaviš.« Francka in Tone sta se na tistem zmužnila iz gostilne, da nakupita, kar je potrebno za dom, saj sta za ta namen že poprej dobila denar od svojih očetov. Seveda židana ruta in srček za Francko ni smel izostati, saj to je bila že tradicija. Ko sta imela že vse nakupljeno, sta se držč za roke zopet vrnila v gostilno, da skupno z očetoma nadaljujeta pot domov. Tonče bo držal za povodec junčka, Francka bo poganjala, očeta bosta pa zadaj modrovala. Tako sta mislila mlada dva. Naključje pa je hotelo drugače.

Ob vstopu v gostilno, je ponovno govoril že poprej omenjeni govornik navzočim kmetom:

»Dragi kmetje. Gosposka vas žuli, vi delate, oni se pa mastijo.« Tako je!« je potr-

noch nie war das Gute so billig

Herren-Netzslip reine Baumwolle	7.-	Damen-Schirm-Faltenröcke aus Trevira-Flanell ...	89.-
Herren-Leibchen aus prima Ripp-Trikot	9⁸⁰	Frauen-Kittelschürzen aus gemustertem Bw.-Kretonne	35.-
Herren-Badehosen aus Helanca-Kräusel ..	25⁹⁰	Damen-Perlon-Arbeitsmäntel	69⁸⁰
Herren-Perlonhemden Langarm	39⁸⁰	Damen-Perlontücher zarte Blumenmuster ..	8⁵⁰
Herren-Zwirnsocken Sohle extra verstärkt	7⁵⁰	Arbeits-Frotté-Handtücher Strapazware	7.-
French-Herrenhemden Langarm	25⁹⁰	Nylon- und Plastik-Tischdecken ab	3³⁵
Herren-Kurz-beinunterhosen aus Ripp-Trikot	17⁹⁰	Vorhänge in modernen, farb- echten Mustern 120 cm breit ... 19.80 80 cm breit	12⁹⁰
Damen-Sliphosen aus Ripp-Trikot, fehlerfrei, alle Größen	6⁹⁰	Perlonstrümpfe Einzelpaare	4⁹⁰
Damen-Kurz-beinunderhosen Markenware	11⁹⁰	Damen-Feinkräusel-strümpfe in Kassette	9⁸⁰
Damen-Perlon-Unterkleider mit schöner Spitze	19⁸⁰	Damen-Perlon-Strumpfgürtel	15⁹⁰
Frauen-Nachthemden aus geblumtem Musselin	44⁸⁰	Kinder-Kniestrümpfe alle Größen	13⁹⁰
Damen-Plissee-Perlonunterkleider	39.-	Kinder-Kleidchen prima Qualität, herzige Passon	39⁸⁰
Damen-Blusen in Modefarben	18⁹⁰	Mädchen-Trevira-Faltenröcke	43⁷⁰
Damen-Modepulli in schönen Pastellfarben	37⁹⁰	Kinder-Ringel-leibchen farblich	9⁸⁰

so billig

IM KAUFHAUS

SAMONIG

VILLACH AM SAMONIG-ECK

dilo že par vinjenih kmetov. »Ali hočete biti še nadalje sužnji črnega kapitala? Ali hočete, da vam črnuhi potegnejo kožo preko ušes?« »Samo poskusijo naj!« zavpije Kovšar, ki se mu je že koža na licu zgrbančila, ko je poslušal ta »evangelij« in obenem spraznil na dušek kozarec. »Ali veste, kmetje,« je nadaljeval oni, »kje so vaši sovražniki, ki hočejo iz vaših kož rezati jermena za ustrahovanje vaših naslednikov? To je črni kapitalizem, podoben volku in vi kmetje ste jagnjeta, ki boste kmalu izginila v nenasitnem volkovem žrelu, ako boste še naprej volili te pijavke!« »Ne, nikoli ne pustimo!« pravi Kovšar, ki ga je govornikova beseda, spodbudena po vinski kapljici že omamljala. »No,« pravi oni, »če tega nečete, potem volite stranko, ki vam bo pomagala spraviti kmeta na noge.«

»Katera stranka pa je to,« vpraša Polauder, srednje velik kmet z žuljavimi rokami. »Naša!« mu priskoči na pomoč govornik,

»naša je tista, ki se bo borila, za pravice kmečkega stanu. Vaš zaslužek je mnogo premajhen in ko prodaste živinčce iz hleva, ne veste, ali bi kupili sol, obleko za ženo in otroke, ali bi oddali davke državi. No, ali ni tako?«

(Dalje prihodnjič)

V CHICAGU ŠTIRI SLOVENSKE RADIJSKE ODDAJE

Slovenske radijske oddaje so se po ZDA kar precej razširile. Samo v Chicagu so štiri slovenske radijske oddaje. Na programu so društvene in osebne novice ter razne zanimivosti in narodna glasba. Vse štiri oddaje so v Chicagu v soboto popoldne. Za te oddaje je med ameriški Slovenci in še posebno pri starejših, ki jim je še pri srcu slovenska beseda in narodna glasba, zelo veliko zanimanja.

STADLER

Möbel

Das führende Einrichtungshaus

REGINA
KÜCHEN

Klagenfurt, Theatergasse 4

WK
MÖBEL

Župnik Vincenc Poljanec

Dne 25. avgusta je 29 let, kar je umrl v škocijanu župnik Vincenc Poljanec, v 63. letu svojega življenja in v 39. letu svojega mašništva.

Rojen je bil v St. Urbanu pri Ptuj. Vinske Slovenske gorice so mu dale s seboj v življenje šaljivost in veselost. Kmečki rojstni dom ga je navdušil za kmečki stan. Lepo družinsko življenje v rojstni hiši ga je ogrelo tako, da je v vsem svojem dušnem pastirstvu najbolj skrbel za lepo krščansko življenje v družinah. Sam sin slovenskih staršev je ljubil slovenski narod z vsakim utripom svojega blagega srca.

Gimnazijo je študiral v Ptuj in Celju. Bil je vesel družabnik, dober pevec, odločen napram vsakemu zapeljevanju. V Slomškovem duhu je bodril tovariše k narodni zvesti. Nekaterim profesorjem to ni bilo všeč. Pa mu niso mogli prav do živega, ker je bil priden in vesten. Kolikokrat je v družbi dijakov opominjal: Največ storite za narod, če se zdaj pridno učite ter ostanete poštenjaki, značajni.

Takrat se je med slovenskimi dijaki v Celju vzbudilo zanimanje za koroške Slovence zlasti takrat, ko je župnik Treiber postavil Narodno šolo v St. Rupertu ter semkaj poklical šolske sestre iz Maribora. Iz ljubezni do koroških Slovencev je Poljanec vstopil v bogoslovje v Celovcu.

V bogoslovju je bil Poljanec središče narodnega življenja.

Potem je bil kaplan v Škocijanu dve leti. Nato pet let župnik v St. Juriju na Vinogradih ter trideset let župnik v Škocijanu. Deloval je prosvetno in gospodarsko preko mej svoje fare. Pa vse v okviru dušnega pastirstva. Imel je med koroškimi Slovenci čez 700 shodov. Po vseh krajih od Dravograda do Šmohorja v Ziljski dolini, od Djekš do Sel, od Gozdanj do Brnice. V vsak svoj govor je vlil verskega duha. Pomagaj si sam

PREPROGE MORETE SAMI SPENJATI!

Koristna zabava! Navodilo in najlepše vzorce dobite v trgovini za volno pri kapucinski cerkvi v Celovcu.

in Bog ti bo pomagal. Prazno je delo brez sreče z nebes. Z Bogom začni vsako delo, pa bo dober tek imelo. Take misli je razvijal v svojih gospodarskih in prosvetnih govorih. Le da bi drugim mogel več pomagati, za pomoči potrebne več doseči, zato je postal deželni poslanec in poslanec kmečke zbornice v Celovcu.

Takoj se spoznal, kje je treba pomagati. Bil je dobrega srca, a nepošteno izrabljati se ni pustil. Neki list je bil zapisal o njem: Župnik Poljanec, ki štedi pri svojem klo-

buku in pri svoji suknji, ta župnik daje stotake, kadar vidi resnično potrebo. Med trdoto prve svetovne vojne sporoči provizorju v Apačah, pisatelju Ksaverju Mešku, da naj se kmalu zgasi pri njem. Prišel je. »Vem, da nimaš nič,« mu pravi, »pa sem prihranil za tebe petnajst kil moke. Samo skrivaj jo bova morala spraviti gor«. Vzradoščen reče Meško: »Jo bom že v nahrbtniku znosil«. Za uboge sirote, otroke, je šolskim sestram v St. Jakobu in v St. Ru-

Pesem koroških Slovencev

Na mizi pred mano leži „SLOVENSKI GLASNIK“ štev. I, tiskan v Celovcu 1. januarja 1865. leta.

Na prvi strani berem naslov „Pesem Koroških Slovencev“, katero Vam v celoti podajam.

Pesem koroških Slovencev

Kvišku, bratje, duše mile!
S slovom, z d'janjem vsi za dom!
Kličejo nas slavne vile
v kolo k bratom Slávjanom.

Da smo tudi mi Slovani,
da slovensk je Gorotan,
narod naš dokaze hrani,
jezik naš in duh in stan.

Priča to nam zgodovina,
priča krajnih sto imén,
priča čutov nam milina,
da slovanstva mi smo člen.

Priča to šumeča Drava,
priča sto vodá in rek,
priča glava nam Triglava,
ki nas gleda vek na vek.

Priča cerkev Gospe Svete,
priča svetih sto hramóv,
pričajo vasi neštete,
priča starih sto gradóv.

Priča to grad Osterville,
priča vojvodski prestol,
pričajo goré, gorice
na mejah okrog, okol.

Naj zato nas duh navdaja,
Samov duh in njega d'janja;
narod naj v zavestji vstaja
iz preteklih hudih sanj!

Kvišku, bratje, duše mile!
S slovom, z d'janjem vsi za dom!
Kličejo nas slavne vile
v kolo k bratom Slávjanom.

Lovro Toman

partu daroval enkrat kravo iz hleva, drugokrat mogočen voz krme ali drv.

Ko nas je zagrnil mrzel veter hitlerizma, je postal Poljanec prva žrtev izmed naše duhovščine. Zaprl so ga v Pliberku. Potem v Celovcu. Iz celovskega zaporja je prišel strt, kakor zlomljen hrast, umirajoč. O svojem trpljenju je rekel: Naj bo tudi to za moje vernike, za naš ubogi slovenski narod.

Vse Poljančevo življenje in delovanje točno pove napis na njegovem marmornatem nagrobniku v zidu škocijanske cerkve:

Bil je skrben dušni pastir, značaj kakor čisto zlato, božje ljubezni nositelj, družinam pravi prijatelj, narodu modri voditelj.

Spodaj še piše, da sta tej pesmi zložila g. Fr. Gerbec in Tomaževič prelepa napeva.

Častiljiva bukva, stara več kot 100 let. Peto kitico začena skladatelj takole: „Priča cerkev Gospe Svete, priča svetih sto hramóv“. Ko hodiš po naši deželi, lahko povsod po hribih in dolinah vidiš božje hrame, katere je gradilo naše ljudstvo v preteklosti. Eden najpomembnejših je veličastna cerkev Gospe Svete.

Gospa Sveta! Ti, mogočno svetišče, ki si priča zgodovinskega dogodka, ko je naš narod, kot prvi slovanski narod pred 1200 leti prejel krščansko vero. (Prejel je vero takrat, ko je bil svoboden v lastni državi.) Mnogo stoletij je preteklo od takrat, ko je naše preprosto ljudstvo na čelu svojih knezov zapuščalo poganstvo in pristopalo h krščanstvu. Velik narod bi bil lahko upravičeno ponosen na ta dogodek, na to zgodovinsko dejstvo. Za naš narod pa pomeni, da je bil že pred 1200 leti, da je tudi spoznal vero v enega Boga in zapustil malikovanje. Za Kraljico pa si je izbral Marijo, Božjo Mater.

Veselilo se je nebo takrat, veselilo se bo gotovo tudi to leto, ko bo videlo pred seboj ljudstvo, verno ljudstvo majhnega naroda.

„Jelka“

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 27. 8.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 28. 8.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Pregled sporeda. Za našo vas. — 18.15 Dober večer našim malim poslušalcem. — TOREK, 29. 8.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Športni mozaik. Ansambel „Dobri znanci“. — SREDA, 30. 8.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 31. 8.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Z domačih odrov: „Hema Krška“ (igrajo gojenke strokovne šole za gospodinjske poklice v St. Jakobu v Rožu). — PETEK, 1. 9.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Žena in dom. — SOBOTA, 2. 9.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.00 Zbori pojejo.

KOROŠKA DIJAŠKA ZVEZA (KDZ) 9020 KLAGENFURT, POSTFACH 325

KDZ namerava izvesti od 1. do 3. septembra pri šolskih sestrah v St. Petru pri St. Jakobu v Rožu seminar, kjer bodo razpravljali o manjšinskem šolskem vprašanju.

Šolsko vprašanje je najbolj pereče za manjšino. Odkod naj pride narastek za gimnazijo, če je psihološki pritisk na starše tako močan, da svojih otrok ne javljajo k slovenskemu pouku, če sploh sistem prijavljanja ni v skladu s členom 7 državne pogodbe? Materija na seminarju bo obširna. Problemov in vprašanj je dosti. Kako naj se naši ljudje otresejo tistega hlapčevskega čuta, ki jim je v stoletjih hlapčevanja prešel v meso in kri? Spoznati moramo, da je moralna dolžnost vsakega človeka, da se nauči svojega materinega jezika in da stajstemu, ki zna dva jezika, odprta dva svetova. Na ta način se lahko otrese ozkostranosti in širše in bolj objektivno gleda na svet.

Kratek program seminarja:

Prihod v petek, 1. septembra:

Ob petih sprejem pri deželnem glavarju za vse udeležence.

Sobota, 2. septembra:

Predavanja: Dopoldne: predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko: Manjšinsko šolsko vprašanje iz vidika manjšine.

Popoldne: Deželni poslanec in predsednik deželnega šolskega sveta Josef Guttenbrunner: Das Minderheitenschulproblem aus Landessicht.

Nedelja, 3. septembra: Sv. maša. Dvorni svetnik ravnatelj dr. J. Tischler: Pomen Slovenske gimnazije za narodno manjšino na Koroškem.

Popoldne: slovenski film v Farni dvorani v St. Jakobu v Rožu.

Vozni redi: Celovec—St. Jakob: 12.10 — 17.20 (preko Vrbe).

Beljak — St. Jakob: 12.00 — 17.20

Za prenočišča in prehrano je poskrbljeno. Cena: za člane 50.— šilingov — za nečlane 60.— šilingov. Na ta seminar vabimo vse člane, posebno učitelje.

Prijavite se čimprej!

Dogodilo se je . . .

v Angliji: Medtem ko je gospa Lester zakinkala, je njena psica plemenitega rodovnika pojedla kar šest »tablet zoper otroke«. Groza je bila tem hujša, ker je bila psica že terminsko »obljubljena«. Vsak pasji potomec bi njeni lastnici prinesel 2000 šilingov. Živinozdravnik je lahko svetoval samo to, da velja počakati.

● Francoz, počitniški gost na rivieri, je slišal pri Real Martinu klice na pomoč. Skočil je iz avtomobila in opazil otroka v deročem potoku. Pognal se je po bregu v vodo in rešil — lastnega sinka.

Širite naš list!

Janez Jalen

21

Ograd

Pavla ni čakala odgovora. Skoraj stekla je k vozu. »Prosim, gospa!« ji je ponudil Tine roko in ji pomagal sestiti na golo desko.

Potočnik je zamahnil z bičem, pa se konja ni niti dotaknil. Z jezikom je pa strupeno vžgal doktorja Andrejčiča in njegovo spremljevalko: »Steci, Lisko! Da naju čimprej odpelješ na čist zrak. Iz naše ute danes grdo smrdi.«

Ropotaje je lestveni voz zdrdral na cesto.

Za Pavlino omedlevico sestra prednica ni zvedela. So tudi kaznjene molčale. Ustrašila jih je Zemljakova, ki je bila mimogrede ujela nekaj besed iz pogovora med gospodinjo in sestro Ksaverijo. In Pavla je smela še tri dni hoditi k Potočniku plet — plevelno strnišče. Delati ji ni bilo treba skoraj nič. Je teta Johana vse postorila na mesto nje.

Potočnica pa je svoje plevce gostila kakor na svatbi. Kmalu so se tudi spreumele, da zavoljo Pavle. Nobena več ji ni rekla žal besede. Od takrat naprej so jo tudi doma pred jeziki drugih branile. Med seboj pa so jo nazivale samo še — naša Pavla.

Trpklo slovo

Zima se je hitro umikala pomladi. Za svečnico se je Reber pod svetim Petrom pregrnila z rdečo preprogo cvetočega resja,

sveti Jožef je pa že vseprek oral in sejal.

Na praznik Marijinega oznanjenja je med litanijami prišel pršeti gorak pomladanski dež. Noben oddelek kaznjenk ni mogel oditi na izprehod na dvorišče. Vse so se vrnile nazaj v sobe, da tam prebijejo prosti čas. Brž so se spletli pogovori. Pavla se ni menila zanje. Vzela je iz svojega predala drobno knjigo Prešernovih poezij in sedla k odprtemu oknu. Prislunčila je mrljenju dežja. Spodaj v sadovnjaku je prepeval ščinkavec, kakor bi sijalo najlepše sonce. Zunaj se je budiła pomlad in je gorko dihala skozi omrežje okna. Pavla je odprla knjigo in brala:

Življenje ječa! Čas v nji rábelj húdi,
Skrb vsákdán mu pomlájena névêsta.
Terplénje in obúp mu hlápca zvésta,
In kás čuváj, ki se níkdár ne vtrúdi.

Pavlo je vsaka beseda posebej zaboletla. Prav do dna srca. Od vseh strani pa je slišala prišepetavati: »Ječa, ječa, ječa!« Moči so ji kar kopnele.

Knjiga ji je omahnila v naročje in se sama zaprla.

Že smrt ciganke Kati je Pavla težko prenesla. Nikogar več ni imela, da bi se v odmorih z njim razgovarjala. No, pa saj Kati bi že davno ne bila več v kaznilnici. V bolnici bi hiral in trpela. Umrla naj bi nikar ne bila. Tako je hrepenela po svobodi, po nedolžnem obsojenosti sirota, pa je ni dočakala. Tudi ona sama ne zdrži več polna tri leta. Prej jo odneso — za hlev. Naj jo kar. Se prej naj jo, preden jo spet zapro v strašno grozo temne samote. Pa temnice se je Pavla za to leto po nepotrebnem bala.

Po srečanju z možem in Olgo Staničevo je kaznjenska Andrejčičeva postala zamišljena. Govorila je samo najpotrebnejše. Najrajši je ždela kje sama zase in oko se ji nikoli več ni zasolilo. Nekako otopevala je. Sestro prednico je zaskrbelo, če se tudi Pavle ne loteva jetika. Čudno bi ne bilo. Odredila je, da jo je zdravnik večkrat pregledal. Pa doktor Jelovšek je zastoj iskal kali bolezn. Za božič je sestri prednici naravnost povedal: »Telo je zdravo. Za sedaj samo šele slabi. Vzdržala pa ne bo dolgo. Je duša na smrt bolna.«

Se isti dan je sestra prednica, baronica Lazarini, lastnoročno spisala predlog za pomilostitev kaznjence Pavle Andrejčičeve. Uradni spis je podprla še z vsem svojim vplivom, ki ni bil majhen. Dosegel je ministrstvo in celo cesarski dvor. Pavli vsega tega niti omenila ni. Se je dobro zavedala, da veliko prosi. Če ne uspe —? Počemu bi revo vznemirjala s praznimi upi. — In razočaranje bi utegnilo že tako vso strto Andrejčičevo usodno zlomiti.

Zunaj se je spočetka pohlevni dež sprevergel v ploho. Uspavajoče mrljenje je naraslo v glasno čofotanje in ščinkavec na vrtnu je utihnil. Razživeli pa so se razgovori kaznjenk. Izmed vseh je bila najglasnejša Zemljakova. Čim bolj so se stekali »teti« dnevi v kaznilnici, tem bolj je bila nasajena. Pravkar se je spet jezila, zakaj ne bi smela ostati za naprej kot dekla v graščini, ko vendar ne zahteva nič drugačnega življenja, kot ga je bila deležna doslej. Kaznjenske so ji pa nagajale in jo dražile, kako si oddahnejo vlačuge, ko ne bo več nje, ki

jih je včasih naravnost neusmiljeno gnala pri delu. Zemljakova je vzrojila: »Ne bodo se za dolgo, candele!«

Zemljakova je stopila k Pavli in tik mimo njene glave pokazala skozi okno, kjer so spodaj na njivah odganjale ozimine. Trdo se je zarekla: »Za primoj tristokrat! Plela je še ne bom, žela bom pa že prav gotovo onole pšenico tam doli. Že kaj naredim, da me zapro. Če drugega ne, razpraskam tisti candri, ki se sedaj širokoriti na moji zemlji, gosposki obraz. Da bo pa za dlje časa zaleglo, pojdem še v Gorico in odgriznem gosposki nos tistemu črnemu vragu, ki moti vašega moža, gospa Pavla. Sapramenti!«

Pavla se je zdrznila, kaznjence so pa radovedno stegnile vratove proti Johani, da bi kaj več zvedele. Zemljakova jih je strupeno pogledala: »Prav vam bom pravila. Še tako se mi je prehitro zareklo.« In požugala je: »Samo stegne naj mi ga kdaj katera, da bi skušala žaliti gospo Pavlo, pa ji jezik izpulim. Mi vsaj ne bo treba oditi iz kaznilnice.«

»Psst!« je posvarila nadzorujoča usmiljenka. Zunaj na hodniku je pa zapel zvonec in končal odmor. Razgovori so na mah utihnili.

Komaj so kaznjence dobro sedle na svoje prostore, je vstopila sestra Ksaverija. Obraz ji je veselo žarel. Poklicala je Pavlo po imenu in ji prijazno in z nasmehom na ustih namignila, naj gre z njo. Kaznjence so se spogledale, kaj naj to pomeni. Pavla pa je vstala in odšla.

Zunaj na hodniku je sestra Ksaverija z obema rokama stisnila desnico svoji nekda-

P ~ I ~ S ~ A ~ N ~ O ~ B ~ R ~ A ~ N ~ J ~ E

FRANC RESMAN:

Iz dnevnika slovenskega izseljenca

Ko še nekaj časa gremo, zagledam kamnolom, zraven barake in traktorje, nedaleč nad kamnolomom pa letališče. Že sem mislil, da bo tam naše bodoče bivališče in sem prebledel. To svojo slutnjo povem Magru iz Malošč, ki je šel poleg mene, in bila sva poparjena oba, dokler nismo prišli v večjo vas, kjer smo si za nekaj časa počili.

Naši spremljevalci, ki so bili celo pot zelo brezobzirni do nas, so se nekam porazgubili in tudi naših je šlo nekaj v gostilne, nekaj pa jih je posedlo kar pred hišami. — Tudi jaz sem šel v neko gostilno ter naročil kozarec piva. Dobil sem tam tudi razglednico, ki sem jo brž pisal domov ter tudi zvedel, da je na hribu samó jadralno letališče za »Hitlerjevo mladino« (HJ) in da je taborišče, kamor nas pošiljajo, bolj zadaj v gozdu.

Nekoliko potolaženi smo nadaljevali pot. Prišli na lepo cesto, ki jo je dal pred kratkim zgraditi maršal Göring (ki tudi ni pozabil ob njej sebi postaviti bronast spomenik), in mimo nekega okrevališča za boljše člane stranke (NSDAP). Mi pa smo zavili v gozd in po skupno dobrih treh urah smo le prišli v taborišče Hesselberg. Stalo je sredi gozda in barake so bile postavljene v velikem štirikotniku.

Naši, ki so se peljali s traktorji pred nami, so nas že čakali, otroci pa si medtem že ogledali okolico in izsledili tudi že letališče, ki smo ga mi videli od spodaj in nam je delal toliko skrbi. Čakali smo, da bi nam kdo odkazal prostor, kamor bi odložili naše reči in kam naj bi se ulegli, ker se je počasi že začelo mračiti, a ni bilo nikogar. Pa so se začeli ljudje kar sami zgubljati po barakah in tudi jaz sem šel, da sem dobil ležišče za to noč. A precej jih je ostalo brez postelje in ti so morali to noč prespati v obednici na klopih.

Drugo jutro po zajtrku je prišel k naši skupini taboriščni vodja (Lagerführer) in rekel, da naj mu pomagamo zapisati vse ljudi, ki so tukaj. Pri nas je bil tudi Jaka Reichmann, pd. Jesenik iz Lipe pri Vrbi; ta mu je rekel, da mu že pomagamo, samo papirja nam mora prinesiti. Pa je nam prinesel pole papirja, ki so bile na eni strani prazne, na drugi pa popisane z imeni židov, ki so bili pred nami tukaj na Hesselbergu in ki so izginili sam Bog ve kam.

Ko smo vse zapisali, se je izkazalo, da nas je tukaj 90 ljudi preveč, ki v drugih taboriščih manjkajo. Vodja je razglasil, da pride od teh 90 nekaj v samostan Schwarzenberg, ostali pa v Hagenbüchach, in še pripomnil, da naj se javijo bolelni in stari, ker da je

tam bliže do zdravnika in v cerkev. Pa so se javili zaporedoma Čemernjakovi in Mikučevi, iz Bač pa Trunkovi, pd. Zavrnikovi, in Fonarjevi. Prigovarjali so tudi meni, a sem jim rekel, da prostovoljno ne grem nikamor.

Po kosilu pa so bile sklicane te družine, ki bodo šle drugam, med njimi je bila tudi naša. Šel sem v pisarno in protestiral, kajti ker nisem prišel prostovoljno sem, tudi kam drugam ne maram. Vodja taborišča mi je lepo prigovarjal, da bo tam bolje in da mu manjka ravno še devet oseb; družin pa tudi ne more trgati. Vdal sem. Kot star vojak sem spoznal, da ta ni slab človek in je bil dejansko od vseh taboriščnih vodij najboljši. Bil pa je tudi že čas in pripraviti smo se morali za odhod. Spet smo zvezali svoje cule in jih znosili na že čakajoče traktorje. Naše postelje pa so zasedli pd. Fugerevi iz Raven in ostali v tej baraki do konca vojne. Ko smo mi zasedli traktorje, se je zbralo okrog nas precej ljudi. Ker je bilo od teh več pevcev, je menil Mager iz Malošč:

»Zapojmo eno, veka je bilo že dovolj!« In res je zadonela prva slovenska pesem na Hesselbergu: »Domovina, mili kraj« in še »Oj, hišica očetova«. Skoraj celo taborišče se je zbralo a medtem so že oddrdrali traktorji in smo se spet odpeljali s »svete gore Frankov«.

V taborišču Hagenbüchach

Tokrat sta nas spremljali samo dve sestri Rdečega križa. V Wassertrüdingenu smo se

GUSTAV STRNIŠA:

Velikanov klobuk

Čarovnik Skaza je imel čudovit klobuk, ko cerkvena streha, a krajevci so bili široki ko lehe na polju. Če je položil vražar klobuk na tla, je sam postal običajen človek, a če ga je pokril, se je spremenil v velikana. Čarovnik je bil hudobnež. Ubijal je ljudi in živino. Ropal je in zbiral zaklade v gradu, ki je stal na nepristopni skali.

Včasih je prišel razbojnik tudi v samotno krčmo ob cesti, kjer je bival v hlevu med živinico pastirček Mihec. Ko je čarovnik neke noči odložil klobuk in se spremenil v navadnega zemljana, je vstopil v gostilno, kjer je veselo popival. Ker se ga je preveč napil, je bil siten. Dražil je krčmarja, krepkega Gorenjca, in se norčeval. Krčmar ga pač ni poznal. Pograbil ga je za

usedli v navaden potniški vlak in šlo je spet naprej. Nekaj časa smo še peli, vmes malo jokali in se pogovarjali tudi s civilisti, ki so zmajevali z glavami in niso mogli razumeti tega nečloveškega ravnanja svojih oblasti z nami. Zvečer nas je nekaj izstopilo na postaji Hagenbüchach, pičlih 30 km severozapadno od Nürnberga na progi proti Würzburgu, ostali pa so se peljali naprej v Schwarzenberg. Na postaji nas je čakal poročnik Übler, častnik srednjih let v SS-uniformi. Sli smo za njim in bili že v dobrih petih minutah pred palači podobni 4- do 5-nadstropni hiši. Peljal nas je skozi velika vrata in v nekaki veži smo odložili svoje reči. Velel nam je naprej skozi še dve veži v jedilnico. Lesene mize in okorni stoli se nikakor niso ujemali z dvorani podobno sobo, ki je imela na dveh straneh velika, lepo izdelana okna, stene pa prevlečene s tapetami, za katerimi smo prav kmalu izsledili prve stenice, ter s parketnim podom. Bila je tudi centralna kurjava, ki pa ni ravno preveč zalegla, ker smo imeli sobe, ki so imele tudi do 12 oken, v katerih pa ni bilo več prostora kot za 5 do 6 enonadstropnih postelj. Vrh hiše pa je bil stolp, od koder si imel prav lep razgled po sicer ravni okolici. A če je pihal hud veter, smo se bali, da se ta stolp z dimnikom vred ne bi podrl in sesul celo hišo. (In ta dimnik se je v povojnih letih res podrl.) Pozneje sem zvedel, da je to hišo dal zidati neki Amerikanec kot okrevališče za oficirje. Ta pa je, še preden je bila hiša dozidana, umrl in je šla potem skozi več rok, dokler je ni kupila država za malenkosten denar in iz nje naredila taborišče za »Volksdeutscherje« iz Romunije. Januarja 1942 so te spravili nekam drugam in čakali, da pridejo transporti iz Koroške. (Dalje prihodnjic)

vrat in za hlače ter ga vrgel v hlev, rekoč: »Prespi se, kravica požrešna! Potem pa hodi svojo pot!«

Čarovnik je ostal v temnem hlevu. Mislil je, da je sam z živino. Glasno je pričel pretiti:

»Čakaj, krčmar, duša poganska, pokažem ti! Zjutraj pokrijem svoj velikanski klobuk, ki stoji pred hišo. Spremenim se v velikana in vse poteptam, pa še tebe!« Nato je zasmrčal.

Mihec se je splazil po prstih iz hleva. Pred krčmo je zagledal klobuk. Začudil se mu je. Pri krajevcih je jel lesti po vseh štirih v klobuk. Dosegel je štulo. Ko se je dotaknil, je pričel rasti in že je stal tam silen in velik s klobukom na glavi. Segel

L. Turšič:

Magajivka

Šibico v gozdu urezal si bom,
šibico leskovo enoletno,
z njo poiskal bom skriven zaklad
in si uredil življenje prijetno.

»Kaj, bogatin, boš z denarjem počel,
ko boš imel ga na kupe?« —
Svojim prijateljem, dobrim ljudem
delal vesele bom upe...

»Kaj bom pa jaz v priznanje dobil,
tvoj sem do groba, prijatelj?« —
Tebi bom kupil za tvojo sladkost
sladkih bonbončkov — pet škatel...

je s svojo mogočno roko v hlev. Potegnil je čarovnika k sebi in mu zapretil:

»Razbojnik! Tvoja ura je odbila! Ves svet se te boji, a zdaj je konec tvoje moči!«

»Polovico svojega bogastva ti darujem, če mi pustiš življenje,« je obetal velikan.

»Vse svoje zaklade mi moraš dati! Saj si itak vse pokradel in naropal!« je ukazal pastir.

Čarovnik je bil zadovoljen. Pokazal je dečku svoj grad. Pastir ga je pograbil za lase in ga dvignil ter ga prestavil pred vrata tistega gradu.

Nato je vzel velikansko vrečo, ki jo je nosil čarovnik s seboj, kadar je ropal po svetu. V vrečo je naložil vse dragocenosti, a čarovnika zaprl v grajski stolp. Okoli in okoli gradu je pa napeljal reko, ki je tekla mimo, da bi čarovnik ne mogel nikoli več med ljudi. Nato je vrgel vrečo na rame in odšel. Razglasil je, naj se oglase vsi oropani. Vsakemu je vrnil, kar mu je bil čarovnik vzel, pa je še ostalo toliko, da je bil Mihec bogataš.

Zaželel si je postati navaden človek. Šel je proti domači vasi. Pozno ponoči je stal pred krčmo. Odkril se je in že je postal majhen. Šel je v hlev med svojo živinico, kjer je zadovoljno zaspal.

Zjutraj je spet hitel pogledat, kaj dela čarovnik. Pa je videl, da je zvitež privlekel k neki veliko mizo, jo obrnil narobe, sedel vanjo in zaveslal po vodi s stolovo nogo.

Ker je imel Mihec spet pokrit klobuk, je kar segel po čarovniku in ga postavil nazaj v grad, a mizo je razbil.

Pastir se je bal, da bi se naposled čarovniku res posrečilo dobiti klobuk nazaj. Zato je sklenil razrezati ga. Poklical je tristo klobučarjev, ki so klobuk razrezali in naredili iz njega klobučevinaste čevlje za starce in starke daleč naokoli. Tudi moja babica jih je dobila, pa še kar dva para. Nosi jih še danes ta dan.

(Gorenjska pripovedka)

nji sošolki. V očeh so se ji zablesteli solze: »Kako sem srečna, Pavla!«

»Kaj pa je?«

»Pri sestri prednici zveč.«

Ksaverija se je zmotila. Pavlo je tikala, pa se tega niti zavedala ni.

Tudi obraz sestree prednice je bil ves nasmejan. Pavlo je odvedla iz pisarne naprej v obednico za goste in jo vljudno povabila, naj sede. Pa kar na častno mesto. Sama je prisledla poleg nje. Kaj naj vse to pomeni —?

Sestra Gabrijela, prednica grofica Lazarini, se je nagnila proti kaznenki Andrejčičevi in jo prijazno vprašala: »Gospa! Koliko časa ste že pri nas?«

Pavla je začudeno pogledala. Skušala je uganiti, kaj ji usmiljenka pravzaprav hoče povedati. Zavedala se je, da ugledna nuna nič manj natančno ne ve, kakor ona sama, koliko je prestala kazni. Če je pa slučajno pozabila, bi lahko pogledala v njen spis in bi je ne bilo za to treba klicati predse. In z gospo jo je nagovorila. Saj to pravzaprav ni dovoljeno. Pa kaj bi razmišljala. Ubogljivo je odgovorila: »Čestita sestra prednica! Sedem dni manj kakor štiri leta že delam pokoro.«

»Draga moja gospa!« Sestra prednica se je dobrotno smehljala: »Za našimi zidovi je življenje moreče enakomerno potekalo, zunaj se je pa v tem času marsikaj predrugačilo.«

Pavla je molče prikimala in povsila oči. Zbala se je, da bo usmiljenka napeljala pogovor na Filipa in Olgo. Bolelo bi jo. Na moža zadnje čase niti mislila ni rada.

Pa se je zmotila. Sestra prednica je začela pripovedovati, kako vse drugače so ženske iz višjih slojev oblečene sedaj, kakor so bile pred štirimi leti. Da bi bila Pavla videti kaj staromodna, če bi odšla v enako krojnice obleki v svet, v kakršni je bila prišla v kaznilnico. In da bi bilo prav, če bi Pavla svojo obleko prenamerila.

»Počemu? V treh letih spet zastari.« Pavla ni mogla več molčati.

»Me še ne razumete, draga moja gospa?«

»Res ne vem. Kvečjemu —«

Pavli je beseda zastala. Sestra prednica se je pa še bolj nagnila pred okrogle mize proti Pavli. Kakor bi ji hotela zaupati skrivnost, ki je nihče drug ne sme slišati, je prijazno povedala: »Da, da! Uganili ste. Pomiloščeni ste. V sedmih dneh boste zopet prosti. Čestitam!«

»Hvala!«

Pavli se je za hip razjasnil obraz. Sestra prednica je že pričakovala, da veselo vzklikne. Kaznenka Andrejčičeva je pa povsila pogled v naročje, v katero so ji bile padle roke kakor brez moči.

»Kaj premišljujete, gospa?« je hotela vedeti sestra prednica.

»Kam naj grem?« je z ubitim glasom odgovorila Pavla: »K možu me ne spravite za vse na svetu ne. Staršem pa ne maram biti v sramoto. Kdo naj verjame, da nisem res goljufala, če bo Filip pred očmi vseh živel z drugo, jaz bi pa nič ne oporekala. Niti najbolj uvideni sodniki ne. Resnice pa ne smem in ne morem razodeti. Najrajši bi postala usmiljenka, pa vem, da bivše kaznen-

ke in povrhu še od moža zapuščene žene ne smete sprejeti. Kam naj grem —?«

»Uboga moja!« Sestri prednici se je Pavla zasmilila. Dolgo jo je pogovarjala in tolažila, nazadnje je pa odločila, da ji bo sošolka, sestra Ksaverija, pomagala oditi nazaj v svobodo. Pavla se je sama sebi zazdela podobna otroku, ki še ne zna hoditi. Primeri se je grenko nasmehnila. Sestra prednica je pa mislila, da se ji je le posrečilo vsaj malo razvedriti nesrečno mlado gospo. Prijazno je odslavila najnovejšo pomiloščenje — Pavlo Andrejčičevo, rojeno Gradšnik.

Se vedno v obleki kaznenke je zjutraj za sestrami tudi Pavla pokleknila k obhajilni mizi. Trudna in obtežena se je zatekla k Njemu, viru vse tolažbe.

Med mašo se je zazrla v obraz Marije Zmagovalke, v Jezuščka v njenem naročju in v srebrno srce Brezmadežne, in si zaželela, da bi bilo tudi njeno ime napisano na listku, ki ga je bil kurat, poznejši knez in škof ljubljanski, doktor Jeglič, zaprl v tesno posodico in tako pred božjo Materjo izenačil kaznenke, hlapce in nune in sebe, učenega doktorja bogoslovja.

Koj po zajtrku, še preden se je oddelek razšel na delo, je prišla po Pavlo sestra Ksaverija. Pavla je vzele iz svojega predala zavitek, v katerem je bila spravila nekaj drobnarij, se poslovila od sester in kaznenk in odšla.

Tudi Johani Zemljakovi se je iztekel štiriletni zapor. Pa se ji nič ni mudilo oditi. Obotavljala se je in trdila, da ji pripada še kosilo v kaznilnici, ko ga je prvi dan za-

mudila. Nune ji niso oporekale. Še dobro se jim je zdelo. Naj kar počaka, so ji rekli. Preobleče naj se pa le in opravi v pisarni in pri gospodu kuratu. Potem je prosta in lahko vzame slovo od njih in živine. Sestre Johane še niso nikoli tako razveselile kakor s tem dovoljenjem.

Oblečena v svojo preprosto obleko je stopila Pavla s sestro Ksaverijo v pisarno. Vpričo sestree prednice je podpisala, da je v redu prejela vse svoje stvari in da so ji za služek za storjena dela pošteno izplačali. Pavla je gledala naštet denar, kakor bi ne bil njen. Nič kaj voljna ga ni bila sprejeti. Zdelo se ji je, da s tem njeno štiriletno trpljenje izgublja pravo vrednost.

»Pa še nekaj imate shranjenega pri meni, draga gospa!« Sestra prednica je položila na mizo težak zakonski prstan. Pavla je prebledela. Zlatega obročka se kar ni hotela dotakniti. Šele ko je nuna resno opomnila, da mora vzeti vse svoje vrednosti, ker so pač predpisi taki, je prstan spustila kar v žep poleg robca. Če ga zgubi, naj ga. Ga ni škoda. Roko je Pavla nehote podrgnila ob krilo, kakor bi jo bilo zlato, ki naj bi jo spominjalo na večno njeno in Filipovo zvestobo, speklo v prste.

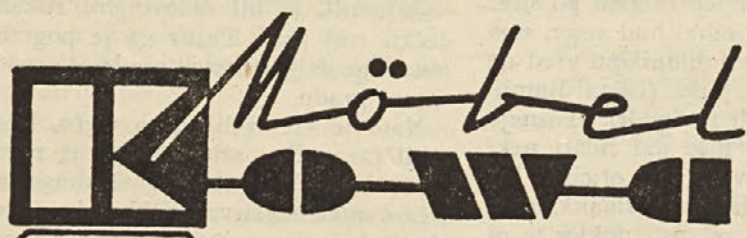
Prednica ni hotela pokazati, da je opazila nemirni pregib. Prijazno je nadaljevala: »Pri nas je tudi navada, da vsaka, ki se je lepo vedla, dobi za odhod nekaj popotnice. Gospa! Bodite tako ljubeznivi in je nikar ne zavrnite. Sestram in tudi meni bi se ne zdelo prav. Naše misli in naše molitve vas pospremiti. Priznam, da nam je po svoji — kako bi rekla — trpko.« (Dalje)

POSEBNI POPUSTI VELIKA RAZPRODAJA POHIŠTVA

Zato je, ko boste kupovali pohištvo,
Vaš kraj sestanka v naših
razstaviščih v Beljaku

■ stanovanja ■ spalnice ■ vdelane kuhinje ■ oblazinjene garniture ■ kavči ■ malo pohištvo vseh vrst ■ pohištvo za taborjenje in vrt

Televizija Ljubljana

PETEK, 25. 8.: 19.00 Naši dokumentaristi: S. Z. Oddaja iz cikla Mozaik kratkega filma — 19.30 Cik-cak — 19.40 TV obzornik — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Cik-cak — 20.38 Aida — italij. celoveč. film — 22.10 Zadnja poročila.

SOBOTA, 26. avgusta: 14.30 Tenis — finale državnega prvenstva iz Maribora — direktni prenos — 18.00 Vsako soboto — 18.15 Vijavaja — ringaraja — 19.15 Ipavec — Cipci: Možiček — balet — 19.40 TV obzornik — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Cik-cak — 20.38 Ohridsko poletje — glasbena oddaja — 21.40 Nekaj novega, nekaj starega — 22.00 Golo mesto — serijski film — 22.50 Zadnja poročila.

KDZ sporoča:

Vsi, ki so se prijavili k seminarju v št. Jakobu, se zberejo ob 16. uri (ob štirih popoldne) v Mohorjevem domu. (Viktringer Ring 26, Celovec.)

PEVSKI ZBOR »GALLUS«

Pevci, ne pozabite: prva vaja našega zbora bo v četrtek, 14. septembra, ob 19.30 v Mohorjevi hiši!

Pridite gotovo vsi!

Dobrodošli tudi novi pevci!

Pevovodja

PLETILNI STROJI PASSAP

Odjemalcem strežemo vse leto v trgovini za volno in pletenine pri kapucinski cerkvi v Celovcu.

PEČI in štedilnike

znamke Tirolia v najboljši kvaliteti in največji izbiri!

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRLA VES — EBERNDORF
A 9141 Tel 04236-281

K R A T K E V E S T I

● Kairski radio je javil, da je sudanski ministrski predsednik Azari poslal arabskim državnim poglavarjem uradna vabila na arabski sestanek na vrhu, ki bo 29. avgusta v Kartumu.

● Pred nekaj dnevi je Etna spet začela bruhati iz kraterja na severovzhodni strani. Iz njega se je izlilo nekaj lave, potem pa se je vulkan umiril.

● Truden od nočnega pretepa, precej pijan in brez groša v žepu se je po polnoči oglašil na policijski postaji v Innsbrucku možakar iz Švice s prošnjo, naj mu dajo brezplačno prenočišče. Ko so ga zavrnili, je rekel, da bo že dosegel svoje. Stopil je pred vrata in podrl prvega policista, ki je prišel mimo. Takoj je dobil prenočišče — vsakekako za dalj časa, kot je sprva želel.

IRANSKI ŠAH V WASHINGTONU

Iranski šah Mohamed Reza Pahlavi je na obisku v Washingtonu v ZDA. Reuter poroča, da bo imel šah v Washingtonu pogovore s predsednikom Johnsonom o ameriški vojaški pomoči Iranu in o krizi na Bližnjem vzhodu.

Med bivanjem v Washingtonu se bo šah Reza Pahlavi sestal tudi s podpredsednikom ZDA Humphreyem in predsednikom zunanjepolitičnega odbora ameriškega senata Fulbrightom.

ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cona)

Trgovina umetniških slik in okvirov samo pri

Hans Treffer

KLAGENFURT
Burggasse 8

Neurje s točo in dežjem je poplavlilo tudi križišče pred Mohorjevo hišo. Zaradi velike množine dežja kanali niso mogli več požirati vode. Škoda, ki jo je napravilo neurje na Koroškem, znaša do 100 milijonov šilingov.

Pljučnica

Pljučnica je vnetje pljučnega tkiva in pljučnih mešičkov. Pri novorojencih poteka lahko pljučnica brez temperature in kašlja. Prizadetost, naglo dihanje, plapolanje nosnih kril in napet trebuh so znaki, ki razodejajo bolezen. Dojenčki pa imajo ob pljučnici visoko temperaturo, kašljajo, stoka in težko dihaajo. Opisanim znakom se rade pridružijo prebavne motnje (bruhanje in driska). Če otrok bruha, pazimo da izbruhamine ne vdiha v sapnik. Zato ga položimo na stran tako, da je glava nižje kot trup. Težko dihanje olajšamo, če otroka vzamemo v naročje v pokončnem položaju.

Nahod dojenčka

Nahod dojenčka lahko uspešno zdravimo doma. Vendar moramo poklicati zdravnika, ki otroka pregleda in določi način zdravljenja. Če se stanje kljub zdravljenju slabša in se bolezenski znaki in prizadetost otroka stopnjujejo, ponovno kličemo zdravnika, ker so verjetno nastopili omejitveni zapleti. Težja prehladna obolenja in zapleti pa sodijo v bolnišnično zdravljenje. Zato se tedaj ne upirajmo odločitvi zdravnika in prevoza v bolnišnico ne odlašajmo!

Nikoli se ne lotite zdravljenja sami. Bolezni ni vselej lahko prepoznati in tudi zdravila, ki naj bi pomagala sosedovemu otroku, ne poznate. Ne veste, če je še uporabno in ne veste za količino, ki jo dojenček lahko dnevno zaužije. Dr. I. J.

Ali ste vedeli

da živi tudi bela žirafa, ki je sicer zelo redka, in jo imenujejo žirafa-albino.

Pelikan, imenovan albatros, je ena izmed najboljših ptic letalk, saj doseže hitrost 100 km na uro.

V srednji Aziji živi vrsta pajka karakurta, ki požre svojega »moža« in jo zato imenujejo »črna vdova«. Strup, ki ga ima v

telesu, je 500-krat močnejši kot strup, ki ga ima v sebi pajek.

Največji naravni most, tako imenovani Mavričin most, je v Koloradu — Rocky Mountains, ki je visok 100 metrov, prav takšen pa je tudi njegov razpon.

Največji trajni magnet v svetovnem merilu so izdelali v laboratoriju centra za raziskave v Parizu. Tehta 70 ton in vsak izmed polov je sestavljen iz 1024 magnetnih opek, težkih po 6 kilogramov.

Koža podvodnega konja je debela nad tri centimetre...

Pajki pletejo pajčevine, vendar orjaški pajek splete svojo pajčevino tako močno, da se vanjo lahko ujamejo tudi manjše ptice...

Textil Janesch
DAS HAUS DER GUTEN QUALITÄT
KLAGENFURT
FELDMARSCHALL-CONRAD-PLATZ 1

Delovne srajce

Temne, dolgi rokavi od **69 šil.**

Popelinaste srajce

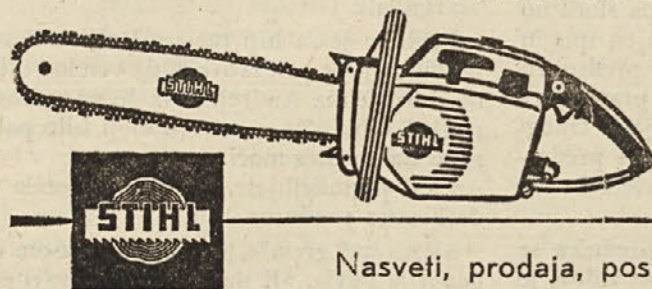
z dolgimi rokavi od **69 šil.**

Moški slip

bombažast **16 šil.**

Wieder eine neue, sensationelle Motorsäge von STIHL: die STIHL-040, ca. 8,7 PS stark, 6,8 kg leicht — nur 1,8 Kilo pro PS. Kennen Sie eine Motorsäge, die das übertrifft?

STIHL 040

Nasveti, prodaja, postrežba strankam

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja 2
P. Dobrla ves
9141 EBERNDORF
Telefon 04237-246